УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ СВЯТОШИНСЬКОЇ РАЙОННОЇ
В МІСТІ КИЄВІ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ПОЗАШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ
«ЦЕНТР ТУРИЗМУ ТА КРАЄЗНАВСТВА УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ
СВЯТОШИНСЬКОГО РАЙОНУ М. КИЄВА»

НАВЧАЛЬНО-ПРАКТИЧНИЙ ПОСІБНИК

«МАНДРІВКА СВІТОМ УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА»

Київ 2024

«Схвалено для використання в освітньому процесі»

Рішення експертної комісії з позашкільної освіти від 19.06.2024

(протокол №2)

Зареєстровано у Каталозі надання грифів навчальній літературі

та навчальним програмам за № 8.0062-2024.

Андрусик Ганна Юріївна – керівниця гуртка краєзнавчого спрямування КЗПО «Центр туризму та краєзнавства учнівської молоді Святошинського району м. Києва», керівник гуртка-методист, членкиня Гільдії Гідів, учасниця та спікерка навчальних семінарів для гідів, лауреат районного етапу Всеукраїнського конкурсу педагогічної майстерності «Джерело творчості» в номінації «Керівник гуртка - 2014».

Анотація:

Навчально-практичний посібник «Мандрівка світом українського мистецтва» – Андрусик Г.Ю. – Київ, 2024. - 117 с.

Навчально-практичний посібник «Мандрівка світом українського мистецтва» - дієвий інструментарій для заохочення учнівської молоді до вивчення української історії, культури, краєзнавства, підвищення інтересу до історичних подій та постатей українських митців, збереження національної культурної спадщини. Посібник спрямований на закріплення знань про українське мистецтво ХХ століття, сприяє ефективному засвоєнню систематизованих знань з історії, образотворчого мистецтва, мистецтвознавства, архітектури, театрального та кіномистецтва, орієнтування на місцевості та роботи з картами; може використовуватись для організації освітнього процесу в дистанційному та змішаному форматі в закладах позашкільної, мистецької, загальної середньої освіти.

ЗМІСТ

ВСТУП ……. 5

КВЕСТ ЯК ІННОВАЦІЙНА ІНТЕРАКТИВНА ТЕХНОЛОГІЯ В РОБОТІ ГУРТКІВ КРАЄЗНАВЧОГО СПРЯМУВАННЯ…… 7

РОЗДІЛ І. МОДЕРН……. 13

РОЗДІЛ ІІ. СИМВОЛІЗМ…… 23

РОЗДІЛ ІІІ. ІМПРЕСІОНІЗМ……. 35

РОЗДІЛ ІV. АВАНГАРД…… 48

РОЗДІЛ V. НЕОКЛАСИЦИЗМ, НЕОГОТИКА ТА ІНШІ «НЕО» ... 59

РОЗДІЛ VІ. КІНОМИСТЕЦТВО…… 72

РОЗДІЛ VІІ. МУЗЕЇ ТА ВУЛИЧНЕ МИСТЕЦТВО…… 85

ВИСНОВКИ…… 97

СПИСОК ІЛЮСТРАЦІЙ……. 99

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ……..... 114

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ…… 116

ВСТУП

В умовах пандемії коронавірусу й повномасштабного вторгнення російської армії українська освіта прискореними темпами опановувала й розвивала цифрові технології. Утім нові можливості породжують нові виклики. Для організації якісного й ефективного освітнього процесу за допомогою дистанційних технологій як учительству, так і учнівству потрібні нові навички й інструменти. Перенесення традиційних очних занять в онлайновий формат потребує застосування нових методичних підходів та розширення ресурсів, які допоможуть педагогічній спільноті розвивати компетентності українського учнівства.

Розроблений для роботи в закладах позашкільної освіти, посібник «Мандрівка світом українського мистецтва», може стати помічним універсальним інструментом на уроках історії, мистецтва, літератури в закладах загальної середньої та мистецької освіти. Також його можна використовувати для підтримки українських учнів, які через повномасштабну російську агресію змушені проживати й навчатися в закордонних закладах освіти, але мають потребу в доступі до українознавчого контенту для відповідної вікової категорії.

Зміст посібника складають теми, пов’язані з мистецькими напрямами та течіями в Україні ХХ сторіччя. Згадані в «Мандрівці світом українського мистецтва» персоналії, пам’ятки, твори вписані в український національний культурно-історичний та мистецький контекст. Зокрема чимало матеріалів присвячено українським митцям, які мешкали й творили в Києві. Окрім мистецької та громадянської й історичної освітніх галузей, навчально-практичний посібник забезпечує інтеграцію з природничою, математичною, соціальною й здоров’язбережувальною, інформатичною й мовно-літературною освітніми галузями, адже запропоновані тут завдання сприяють формуванню важливих для цих галузей компетентностей, таких як:

- *пізнавальна:* уміння спостерігати навколишній світ, ознайомлення з пам’ятками літератури, мистецтва та історії, формування особистісного

сприйняття досліджуваного матеріалу, збагачення знань про українських діячів мистецтва, історичні пам'ятки Києва та України, роль Києва у становленні митців та формування розуміння, що наша столиця й країна мають достойне представництво в усіх світових тенденціях розвитку мистецтва;

- *практична*: набуття навичок пошукової роботи, аналіз знайденої інформації, розвиток критичного та системного мислення, набуття досвіду роботи з різними програмами та онлайновими платформами тощо;
- *творча:* здатність генерувати гіпотези та ідеї, подолання інертності мислення, вміння креативно розв'язувати завдання і активізація пошукової діяльності;
- *соціальна:* набуття самостійності, відповідальності, виконання різних ролей і функцій в колективі, ухвалення самостійних або колегіальних рішень, формування громадянської позиції і свідомого ставлення до історії своєї Батьківщини, до стану історичних пам'яток Києва, до складних і суперечливих фактів нашої історії.

Пропонований посібник охоплює матеріали для проведення онлайнових або офлайнових квестів на описану тематику. Кожен квест складається з системи завдань-загадок, що їх учасники мають розгадати. Зробити квест цікавим та посилити мотивацію допомагають віртуальні помічниці – головні персонажі квесту, які супроводжують учасників і учасниць. Це дві однокласниці Софійка й Олеся, які мандрують цікавими місцями, загадують загадки, розгадують секрети й відкривають таємниці. Уведення в сюжет квесту таких героїнь робить завдання ближчими для дітей і сприяє їхній залученості в процес – вони стають ніби співучасниками історії.

Запропоновані в посібнику завдання було апробовано під час занять з вихованцями та вихованками гуртка краєзнавчого спрямування КЗПО «Центр туризму та краєзнавства учнівської молоді Святошинського району м. Києва».

КВЕСТ ЯК ІННОВАЦІЙНА ІНТЕРАКТИВНА ТЕХНОЛОГІЯ В РОБОТІ ГУРТКІВ КРАЄЗНАВЧОГО СПРЯМУВАННЯ

Навчально-практичний посібник «Мандрівка світом українського мистецтва» розроблено для розширення й поглиблення знань учнівства про українське мистецтво ХХ століття, зокрема на матеріалі київської історії.

Доступність інформації завдяки смартфону нівелює вивчення напам’ять великого обсягу теоретичних знань і водночас вимагає від користувачів сформованих навичок пошуку й критичного аналізу цієї інформації. Доволі ефективними методами опрацювання й узагальнення навчальної інформації, зокрема й історичного, краєзнавчого чи мистецького спрямування, є вікторини та квести. Ці методичні кейси упродовж останніх років зазнали трансформації відповідно до потреб часу й наразі успішно функціонують у цифровому освітньому середовищі, адже навчальна мета цих активностей є незмінною, незалежно від того, чи захід проведено в очній формі, чи в онлайновому форматі. Понад те, в умовах, коли переважна більшість закладів позашкільної та загальної середньої освіти функціонує в змішаному форматі, а доступ здобувачів і здобувачок освіти до музеїв, виставок, мистецьких заходів украй обмежений, особливо актуальними стають універсальні методичні інструменти, які дають змогу вчительству поєднувати очне й дистанційне навчання.

Сучасна молодь досліджує лише ті сфери життєдіяльності, які здатні викликати зацікавлення, мають проблемний характер і заохочують до дослідницької діяльності. Учням та ученицям уже не достатньо лише почути та побачити, важливо мати змогу доторкнутись та розібратись з тим як все працює зсередини. Яскравим прикладом привернення уваги та залученості дітей до дослідження є музей Науки, створений МАН, де не заборонено доторкатись до експонатів, а навпаки – дозволено на практиці перевірити теоретичні знання. Саме тому в освітній процес позашкільної освіти необхідно впроваджувати інноваційні технології. Нова українська школа спонукає

викладачів до креативу, до впровадження насамперед інтерактивних технологій навчання, які дають змогу зробити учнів та учениць активними учасниками освітнього процесу.

Квест – це інноваційна інтерактивна ігрова технологія, яка дає змогу перевести освітній процес у формат «навчаюсь граючи», підвищує зацікавленість учнівської молоді до навчання. Під час розв'язання креативних логічних задач та загадок учасники і учасниці виявляють захоплення діяльністю, зацікавлення кінцевим результатом, цілеспрямованість тощо. Квести можна використовувати на етапі підбиття підсумків за певною навчальною темою, а також на підготовчому етапі для актуалізації вивченого матеріалу.

Нині попит на технологію веб-квесту в освітньому процесі дуже виріс, адже вона дає змогу зробити дітей не «пасивними» учасниками освіти, а «активними», сприяє зростанню інтересу до навчання та спонукає самостійно шукати потрібну інформацію для вирішення головоломок та відгадування загадок. Перевага квестів у тому, що вони можуть бути як довготривалими, так і короткостроковими, що робить їх універсальним інструментом інтегрованого навчання.

Посібник «Мандрівка світом українського мистецтва» є практичним конструктором для викладачів краєзнавства, історії чи мистецтва. Представлене видання має такі переваги:

- Всі квести легко перетворюється з короткострокових в довготривалі.
- Формат проведення квесту викладач обирає самостійно.
- Рівень складності завдань можливо як підвищити, так і знизити, що дає змогу застосовувати інструмент для учнів і учениць з особливими освітніми потребами та студентства.
- Різноманітність видів загадок дає змогу добирати головоломки відповідно до учнівських потреб.

- Робота з картами та орієнтування на місцевості стануть у пригоді як на початковому, так і на просунутому рівні.
- Перетворення лінійного квесту в нелінійний за потреби.
- Можливість як індивідуального проходження квесту, так і роботи в команді.

Посібник «Мандрівка світом українського мистецтва» складається з серії короткотривалих квестів, розрахованих орієнтовно на 45 хвилин. Матеріали є міжпредметними з особливим акцентом на краєзнавчій та туристській галузях. Кожна частина посібнику має кілька видів головоломок (загадки, ребуси, кросворди, анаграми, закодовані слова, асоціації, ребуси та багато іншого), які не повторюються в інших частинах, що дає змогу урізноманітнити квест і не втрачати уваги учасників та учасниць. Під час розроблення контенту було використано такі онлайнові ресурси для створення головоломок, як Google Sites, GoogleMaps, LearningApps, Time.Graphics, Padlet, Vseosvita, Youtube, Jigsawplanet, Wordart та Rebus1, а також сайти київських музеїв.

У навчально-практичному посібнику запропоновано онлайновий формат квесту. Утім за потреби з наявних головоломок та наданої краєзнавчої інформації педагог зможе створити пішохідний квест по центру Києва з прив'язкою до історичних пам'яток. Використовуючи план місцевості або приміщення, а також GPS координати на Google Maps можна зробити квест у своєму населеному пункті, парку, або й у приміщенні чи на подвір'ї закладу освіти, де кожний етап є проходженням головоломки. Онлайн квест можна також обмежити в часі або визначити загально витрачений час на проходження етапу. Можна задіяти системи підказок та штрафів. Запропонований посібник має до кожного завдання одну підказку. Загадки за бажанням можна як ускладнити, так і полегшити, залежно від віку та потреб дітей, на яких розраховано квест. Для ускладнення завдань з орієнтування на місцевості легко прибрати скріншоти з програми Google Maps.

Для створення веб-квестів використовують інформаційні ресурси інтернету, завдання можуть знаходитися на різних платформах та сайтах, але

сюжетно вони пов’язані між собою та створюють єдиний інформаційний простір. Посібник «Мандрівка світом українського мистецтва є лінійним квестом. Лінійний квест має завдання, які необхідно розв’язувати в певній послідовності: доки не розв’язано попередню головоломку, неможливо відкрити наступну загадку. Загадки між собою пов’язані: є легенда (сюжет), яка робить логічні переходи між головоломками. Посібник «Мандрівка світом українського мистецтва» має в основі історію про двох дівчат, які загадують одна одній загадки і обговорюють заняття гуртка. Це легенда квесту. За потреби педагоги можуть перетворити посібник у нелінійний квест, використовуючи розроблені головоломки, краєзнавчу інформацію та прибравши сюжет про дівчат. Нелінійний квест дає доступ до всіх наявних загадок, відповіді на які, зазвичай, дають якийсь елемент кінцевої головоломки. Отримавши всі (іноді – не обов’язково всі) елементи, вирішуючи головну головоломку учасники завершують нелінійний квест. Наявні безкоштовні освітні платформи пропонують обидва формати квестів.

Запропоновані в навчально-практичному посібнику завдання було апробовано під час занять з вихованцями та вихованками гуртка краєзнавчого спрямування КЗПО «Центр туризму та краєзнавства учнівської молоді Святошинського району м. Києва» (основний рівень, 2-3 рік навчання, вік вихованців – 12-15 років).

Деякі розділи посібника можна переглянути на безкоштовних платформах. Як приклади можна розглянути лінійний квест – «Розділ І. Модерн» на платформі https://www.flippity.net/ за посиланням - лінійний. На платформі https://vseosvita.ua/ доступний «Розділ 7. Музеї та вуличне мистецтво», нелінійний квест у форматі questroom можна переглянути за посиланням: нелінійний.

Лінійний	Нелійнійний
	

Під час введення дистанційного навчання було випробувано різні сервіси для розміщення квестів з посібника і обрано з-поміж інших дві описані нижче платформи. Кожна має свої переваги та недоліки. Педагоги можуть знайти інші платформи (як безкоштовні, так і платні), які підходять для їхніх занять та вихованців.

Flippity – це безкоштовний додаток до сервісу Таблиці Google. Серед різних готових шаблонів є вікторина у формі лінійного квесту. Додаток дає змогу вписати по дві підказки до кожного завдання. Автор, який розміщує свій квест на цій платформі, отримує результат гравців на свою електронну скриньку – ім’я гравця, чи були використані підказки, кількість часу, що витратив гравець на квест. Мінуси платформи – бідне оформлення, неможливо додати ілюстративний матеріал, обмеження по кількості знаків в полі для загадки, відсутні інструменти для оформлення загадки. Плюси платформи: детальні результати на поштову скриньку автора; можливість створення повноцінного лінійного квесту (наступні загадки всі заблоковані поки не відгадана попередня); безкоштовний сервіс.

Vseosvita пропонує шаблони для створення квестів у вигляді «втеча з кімнати», де об’єкти в кімнаті можна використати як місце для завдання. Мінуси платформи – певна обмеженість у шаблонах (хоча на сайті є більше двохсот), неможливо створити повноцінний лінійний квест. Плюси платформи: красиве естетичне оформлення; зручний інтерфейс під час створення квесту; комунікація зі службою підтримки.

У сюжет квесту в навчально-практичному посібнику «Мандрівка світом українського мистецтва» вписані важливі історичні події становлення української державності, загадані імена знакових особистостей, хронологія, мистецькі поняття, київські музеї та історичні пам’ятки. Квест підвищує інтерес до локальної історії, краєзнавчих пошуків та розуміння Києва як одного з творчих центрів українського авангарду.

Надзавдання квесту – створити піднесену та захопливу атмосферу, щоб кожний етап став справжньою краєзнавчою пригодою у світ мистецтва.

РОЗДІЛ І. МОДЕРН

ЗАГАДКА 1

Одного дня після заняття в позашкільному гуртку на тему «Модерн та модернізм» подружки Олеся та Софійка обговорювали побачене та почуте. Їх зацікавив стиль модерн, дуже вишуканий та витончений.

- Я б зраділа брошці у стилі Тіффані, а уяви мати вдома абажур у такому стилі! А ти що скажеш? - запитала Софійка в подруги.

- Мені дуже подобаються маскарони на будинках! Ех, після побаченого жодного бажання йти додому у свою «хрущовку», хоча там теж затишно і спокійно, – відповіла Олеся.

- От би попасти у Київ столітньої давнини, побачити всю цю забудову. Цікаво яка саме будівля в Україні була перша у стилі модерн, - мрійливо проговорила Софійка.

- Ой, я не знаю. Але точно можу сказати хто саме побудував найперший будинок у новому українському стилі, тому самому що згодом стали називати Український архітектурний модерн, - сказала Олеся.

Завдання: Назвіть архітектора (ім’я та прізвище). Ця будівля знаходиться у Полтаві.

Підказка: Введіть у пошуковий рядок Google «перший будинок у стилі модерн» або «перший будинок у стилі УАМ».

Відповідь: Василь Кричевський.

ЗАГАДКА 2

- Точно! У цій будівлі зараз Полтавський краєзнавчий музей, але я ще в Полтаві не була. Цікаво, Кричевський виходить і архітектор, і художник? - зацікавилася Софійка.

Рис. 1

- Ні, ти плутаєш, - заперечила Олеся. – То брати Василь та Федір. Василь – архітектор, а Федір – художник. А ти знаєш, що саме Василь Кричевський є автором будинку музею Тараса Шевченка в Каневі і завдяки його протекції було створено перший музей Шевченка в Києві.

- Хм… У нас у Києві три музеї Тараса Шевченка: на бульварі Шевченка, музей «Хата на Пріорці» та той, що біля Майдану. Який з них перший? – запитала Софійка.

Рис.2

- Перший у світі музей Шевченка відкрили для відвідувачів саме в Києві у 1928 році, у будинку Івана Житницького, де мешкав Тарас Григорович. Василю Кричевському належить не тільки саме порушення питання про реставрацію, а й художнє керівництво оформленням будинку-музею, складання художніх проєктів кімнат, майстерні й саду. А ще Кричевський

розробив проєкт відомого київського будинку для письменників за адресою вулиця Богдана Хмельницького 68. Знаєш коротку назву цього будинку? – Олеся запитала у Софійки.

Завдання: Як називається будинок за цією адресою, який спроєктував Василь Кричевський як житловий будинок для письменників.

Підказка: Назва будинку це складова абревіатура від назви «Кооператив «**Ро**бітник **літ**ератури»».

Відповідь: Роліт.

ЗАГАДКА 3

- А це той будинок, який весь у меморіальних дошках? – згадала Софійка. – Там жили Остап Вишня, Микола Бажан, Олесь Гончар, Максим Рильський та ще дуже й дуже багато відомих українських радянських письменників.

- Так! А якщо пройти десять хвилин пішки від Роліту, то можна потрапити в Музей шістдесятництва. Ось тобі ще одна «письменницька адреса» поряд. Це відносно молодий київський музей. А от будівля неймовірна! Чудовий приклад київського модерну, яскравий зразок архітектури доби сецесії, там дуже красиві маскарони, фігурні ворота до внутрішнього подвір'я, крилаті жіночі фігури тощо. Неймовірний будинок! Його архітектор ще відомий будинком по Великій Житомирській 32. Знаєш про кого я? – запитала Олеся.

Рис. 3

Відповідь: Назвіть архітектора (ім’я та прізвище) будівель за адресами вулиця Гончара 33 та Велика Житомирська 32.

Підказка: Введіть у пошуковий рядок Google «архітектор клініки Маковського», архітектор «будинку зі зміями та каштанами».

Відповідь: Ігнатій Ледоховський.

ЗАГАДКА 4

– Ігнатій Ледоховський! – вигукнула Софійка. – Я дуже люблю гуляти Пейзажною алеєю, це ж зворотній бік вулиці Великої Житомирської. Шкода, що будинок зі зміями, який раніше називали будинок Чоколової, в такому поганому стані, сподіваюся, що його все-таки реставрують належним чином.

- І знову давай уявимо, що ми йдемо пішки від цього будинку Чоколової вздовж вулиці Великої Житомирської в бік Львівської площі, повертаємо праворуч на вул. Вознесенський узвіз та спускаємся ним до місцини навпроти будинку 13а. До якої будівлі ми прийдемо? Зараз покажу на Google maps, – Олеся дістала свій смартфон.

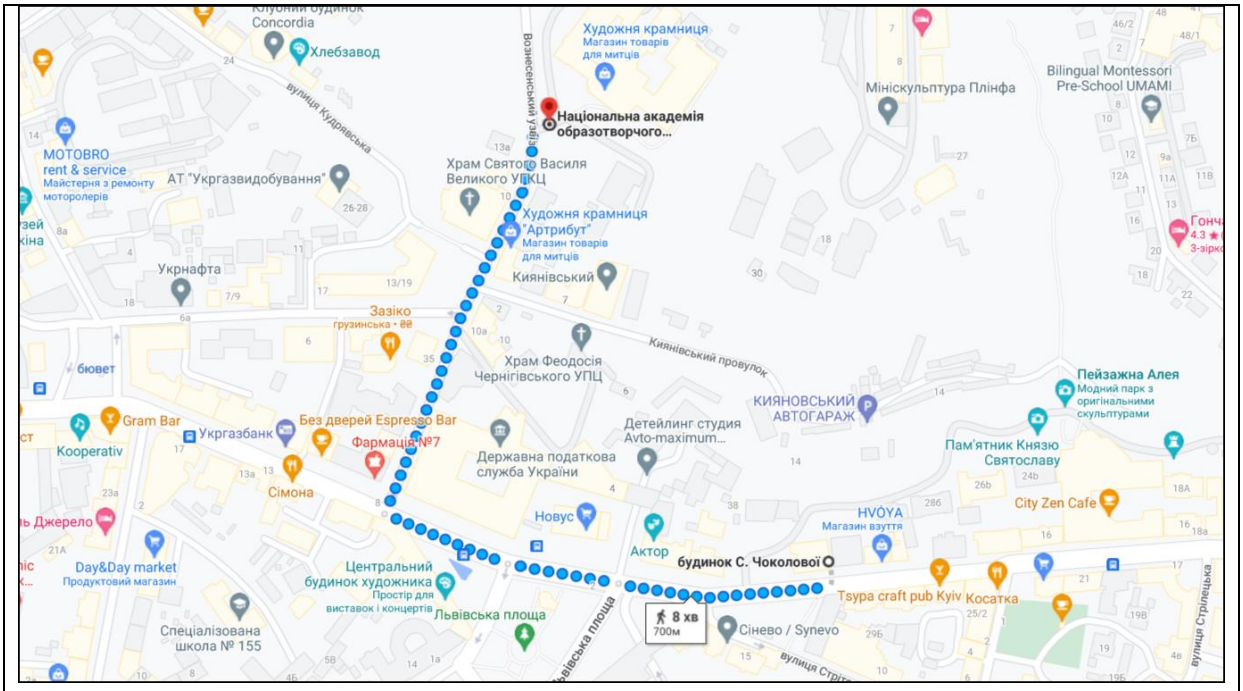

Рис. 4

- Зараз зорієнтуюся, у мене трошки погано з мапами, – розгублена Софійка вдивлялася у смартфон.

- Ну значить буду тебе вчити, - доброзичливо розсміялася Олеся. – Зрозуміла про яку будівлю я? Скажи мені абревіатуру. Це вищий навчальний заклад для митців.

Завдання: Назвіть абревіатуру будівлі до якої веде Google maps Олесі. Це єдиний в Україні багатопрофільний вищий навчальний заклад художньої освіти

Підказка: Абревіатура Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури.

Відповідь: НАОМА.

ЗАГАДКА 5

- Так це НАОМА! Там ще можна подвір'ям погуляти, подивитися на різні класні пам'ятники, побачити старовинні фундаменти невідомої церкви XII століття. Це ж територія Копирева кінця, у часи Русі ця частина Києва навіть мала свої оборонні споруди, межа «міста Ярослава». Я дуже люблю той район, – Софійка раділа, що легко відгадала загадку. Іноді вона губилася, коли треба було зорієнтуватися по мапі.

- Ти абсолютно права! – Олеся раділа разом з подругою. – НАОМА є спадкоємицею Української академії мистецтв, яку було засновано 18 грудня 1917 року. Про двох засновників ми з тобою вже сьогодні говорили – братів Василя та Федора Кричевських. А я тобі загадаю загадку про іншого засновника.

- Давай! Люблю загадки, мені так краще матеріал засвоювати, - зацікавилася Софійка.

- Тримай!

Завдання: Назвіть ім'я та прізвище художника-графіка. Його роботи як підказки вже на дошці (https://cutt.ly/TjhMrb5).

Посилання на дошку

Рис. 5

Підказка: Введіть у пошук «Проєкт герба Української держави», вам потрібен його автор.

Відповідь: Георгій Нарбут.

ЗАГАДКА 6

- Молодець, Софійко! Я загадала Георгія Нарбута, відомого художника-графіка, автора перших українських державних знаків (банкнот, марок, державної печатки та герба). Я колись була на виставці його робіт у Художньому Музеї. А хто архітектор будівлі Музею знаєш? - запитала Олеся в подруги.

- Ну тут вже ти мене не підловиш! Владислав Городецький! Мабуть мій улюблений київський архітектор, обожнюю його Будинок з Химерами. Була в ньому на екскурсії, така краса! – похвалилася Софійка.

- Як я тобі заздрю! Мої батьки записали нас в чергу на екскурсію, але ще треба почекати. Дуже хочу побачити інтер'єри та почути більше про Владислава та його життя. Мені так подобаються скульптури на даху будинку. Можна сказати, що Будинок з Химерами – чи не найкращий приклад модерну в Києві. Хоча там і немає маскаронів які ти так любиш, Олесю. Прикраси на даху за малюнками Городецького робив відомий італійський скульптор з Мілану - Еліо Саля. Він багато працював з Владиславом і над іншими його проєктами. Також оздоблював будівлю Національного Банку України. До речі, за першим проєктом архітектора Кобелєва будівля була двоповерховою, а через тридцять років архітектор Валеріан Риков добудував третій та четвертий поверхи. Тож не дивно, що на фасаді будівлі є кілька дат.

- Точно! Я тому легко запам'ятала коли було побудовано та розширено будівлю Нацбанку, – Олеся гордовито підняла підборіддя.

- Да? Зараз перевірю, - Софійка почала шукати в інтернеті детальні відомості про будівлю, про яку сама тільки що розказувала. – То який там рік надбудови? Цікаво, таку складну надбудову змогли зробити лише за вісім з половиною місяців!

Завдання: Назвіть рік, коли відбулося розширення будинку за проєктом Валеріана Рикова.

Підказка: Фотографія фасаду будівлі Національного банку. Рік можете відшукати на правому фронтоні.

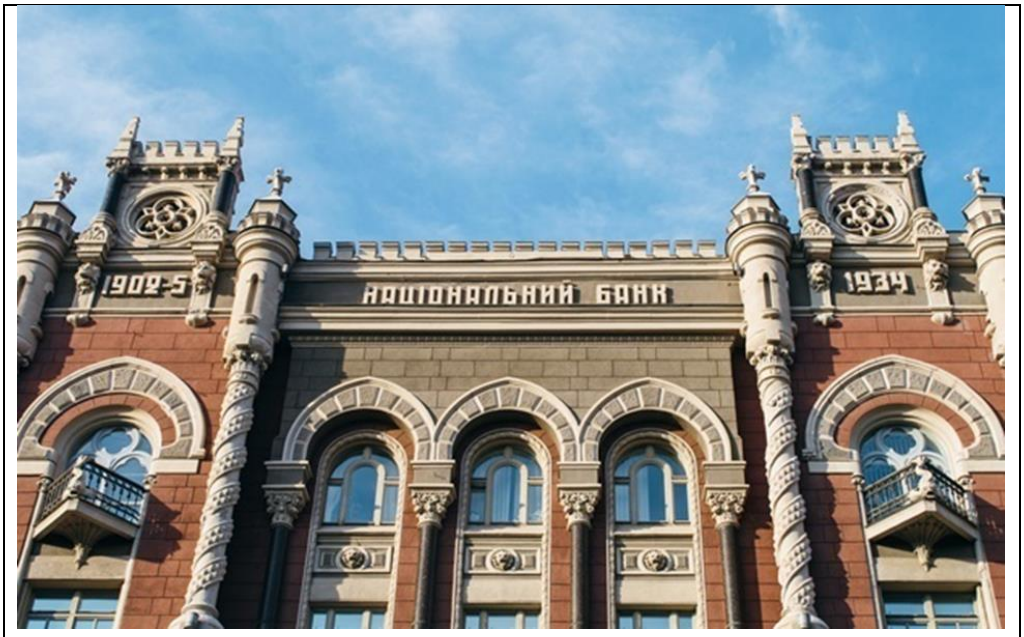

Рис. 6

Відповідь: 1934.

ЗАГАДКА 7

- 1934 рік! – одразу випалила Олеся, - до речі, цей рік важливий для Києва. Саме у 1934 столиця радянської України переїжджає до Києва, весь уряд з Харкова перемістили до нашого міста. Будівля Нацбанку розташована в так званому Урядовому кварталі Києва. Тут і Нацбанк, і Офіс Президента, і Кабінет Міністрів і Верховна Рада та багато комітетів. Також тут є приклади архітектурного модерну - Будинок з Химерами, Будинок удови що плаче та Шоколадний будиночок. Останній можна відвідати та подивитися на неймовірні інтер'єри, кожна зала має свій стиль.

- А ти всі їх досконально знаєш? Чи зможеш за фото впізнати яка зала відноситься до якого стилю? Адже в Шоколадному будинку є зали в стилі бароко, модерн і ренесанс, зали в російському, мавританському, візантійському та французькому стилях. От тобі кілька фото, яка з них саме в стилі модерн?

Завдання: Введіть номер фотографії на якій зображено Мавританську залу (http://surl.li/unypn).

Посилання на фотографії кімнат Шоколадного будиночку

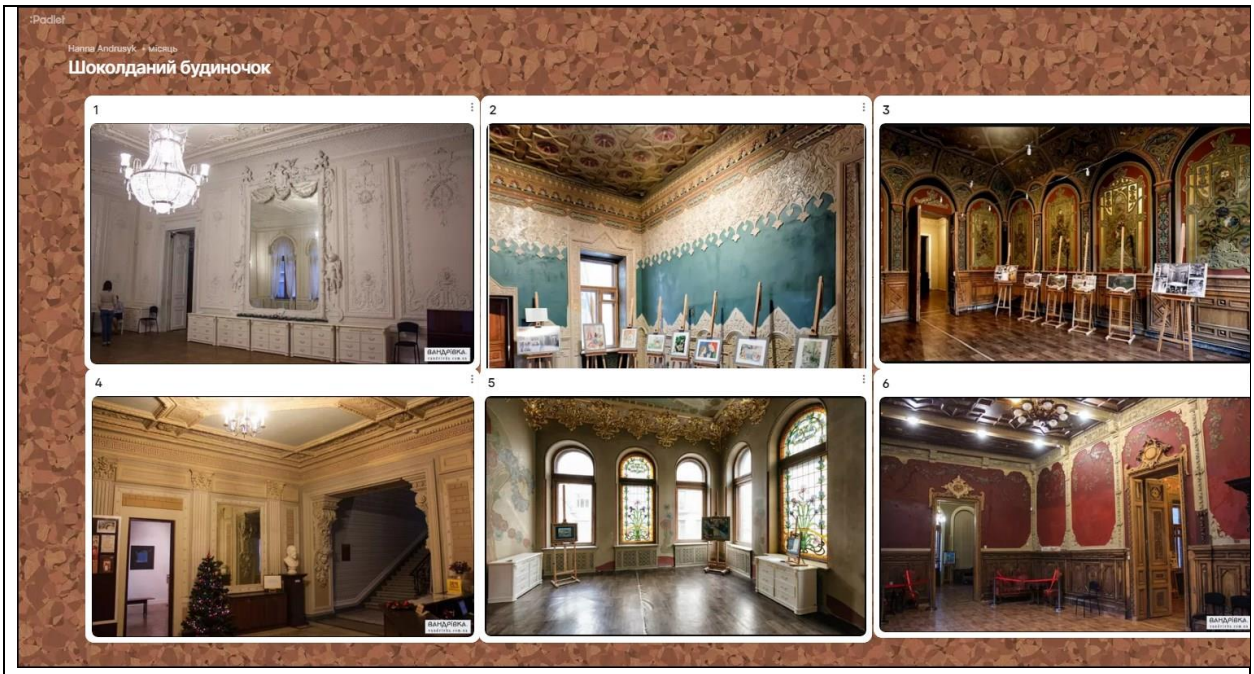

Рис. 7

Підказка: Спробуйте методом перебору цифр, якщо вже так складно.

Відповідь: 5.

- Так, я теж думаю, що п’ята зала! – вигукнула Софійка.

- Навіть не сумнівайся, вітраж з ірисами тому доказ. Тут на фото не видно, але якщо подивитися на стелю, то там можна побачити портрет Сари

Бернар, культової актриси свого часу. Колись теж про нею з тобою поговоримо, як і про саме кіномистецтво. Буду прощатися, Софіє, ми вже на зупинці трамваю, треба їхати додому.

- Цікава розмова, дякую, Олесю. Давай по кожному стилю будемо так в загадки грати. Мені сподобалося! – запропонувала Софійка.

- Цікава думка! – Олеся кивнула, а потім хитро глянула на Софійку. – Тоді я кожного разу буду тобі щось з мапою загадувати. Варто вже покінчити з твоїм страхом орієнтування на місцевості.

- Добре! Бувай, хороших тобі вихідних!

Трамвай як раз під'їхав і подружки попрощалися.

РОЗДІЛ ІІ. СИМВОЛІЗМ

ЗАГАДКА 1

Через тиждень подружки Олеся та Софійка знову йшли з гурткового заняття до трамвайної зупинки і активно його обговорювали.

- Не сумнівалася, що сьогодні викладач буде про Михайла Врубеля розказувати. Адже тема уроку – символізм. Ти знала, що у нього кілька цікавих історій пов’язано з Києвом? – звернулася до Софійки Олеся.

- Таке питаєш! Звичайно, знаю! Я ще й готувалася до наших з тобою загадок, тож подивимося, чи зможеш мене упіймати сьогодні, - Софійка була сповнена азарту. – Я вже маю одразу перші загадки для тебе. Де проживав Михайло Врубель, коли був у Києві?

- У Києві є кілька місць, які важливі для цього художника. Музей «Київська картинна галерея» до 165-річчя художника випустила книгу «Київські адреси Михайла Врубеля», її можна знайти у відкритому доступі та в тематичних бібліотеках. А от та адреса, яка підтверджена меморіальною дошкою – Десятинна 14, біля самої Андріївської церкви. Чудове місце для митця, як на мене, – Олеся була спокійна, бо була впевнена, що подруга не зможе її підловити.

- Правильно! Я не сумнівалася, що ти даси відповідь, а от хто автор тієї меморіальної дошки? – хитро подивилася на Олесю Софійка.

- Уууууу, це важко. Може підкажеш?

Рис. 8

- Це відомий київський скульптор, режисер, драматург, сценарист та художник кіно, – Софійка була задоволена, що подруга попросила підказку. Значить загадка вийшла цікавою.

Завдання: Назвіть автора меморіальної дошки Михаїлу Врубелю. Ім’я та прізвище.

Підказка: На Андріївському узвозі, 21 є музей-майстерня цього скульптора.

Відповідь: Іван Кавалерідзе.

ЗАГАДКА 2

- Так це ж Іван Кавалерідзе! Як ти мене спіймала! – вигукнула Олеся. – Молодець, я ніколи не задумувалася хто автор меморіальної дошки Врубелю. Цікаво, чи розкажуть нам про Кавалерідзе. Адже це талановитий скульптор, він дружив з Огюстом Роденом, тим самим який створив Мислителя. У Києві його пам’ятники – княгиня Ольга на Михайлівській площі, Ярослав Мудрий біля Золотих Воріт, Григорій Сковорода на Подолі.

		
Рис. 9	Рис. 10	Рис.11

- Не знаю, може й будуть розказувати. Кавалерідзе працював у різних стилях. У його доробку є навіть кубічний Шевченко у Сумах, але цей пам’ятник не зберігся. Зате є в Полтаві. Повертаючись до Врубеля – на перехресті вулиць Хрещатик та Богдана Хмельницького колись був Центральний ломбард Дахновича, куди люди віддавали дорогі речі, щоб отримати якусь готівку. Врубель приходив туди не тільки помилуватися

дорогими старовинними речами в пошуках натхнення, а й закласти свої картини. І от саме речі з ломбарду та донька власника, Маня Дахнович, була моделлю для відомої картини Врубеля. Там ще дуже красивий східний килим. У 2018 році Укрпошта випустила тематичну поштову марку. Розумієш про яку я картину? – Софійка показала Олесі на телефоні поштову марку.

Рис.12

Завдання: Назвіть назву картини Михайла Врубеля, яку загадує Софійка, українською мовою.

Підказка: Введіть у пошук Google «Врубель картина килим».

Відповідь: Дівчинка на тлі перського килима.

ЗАГАДКА 3

- Дівчинка на тлі перського килима, - впевнено сказала Олеся. - Був ще від Укрпошти окремий блок з Врубелем, там є його «Янгол з кадилом та свічкою», це був ескіз для Володимирського собору, але його не затвердили. Михайло був занадто новаторський для руської православної церкви, тож у Володимирському соборі йому дали працювати тільки над орнаментами. Хоча в Кирилівській церкві та Софійському соборі є його розписи. Там вони стриманіші ніж ескізи до Володимирського собору. А де ці ескізи зберігаються ти знаєш?

- Хм… Ну раз ти питаєш. Мабуть десь у Києві, – Софійка задумалася.

- Зараз на мапі тобі покажу, а ти думай. – усміхнулася Олеся. – Я ж тобі обіцяла мапи. Шлях починаємо від Володимирського собору, йдемо вздовж бульвару в напрямку парку Шевченка, та за парком повертаємо праворуч.

Завдання: Зорієнтуйтеся по мапі, що знаходиться за зазначеною адресою.

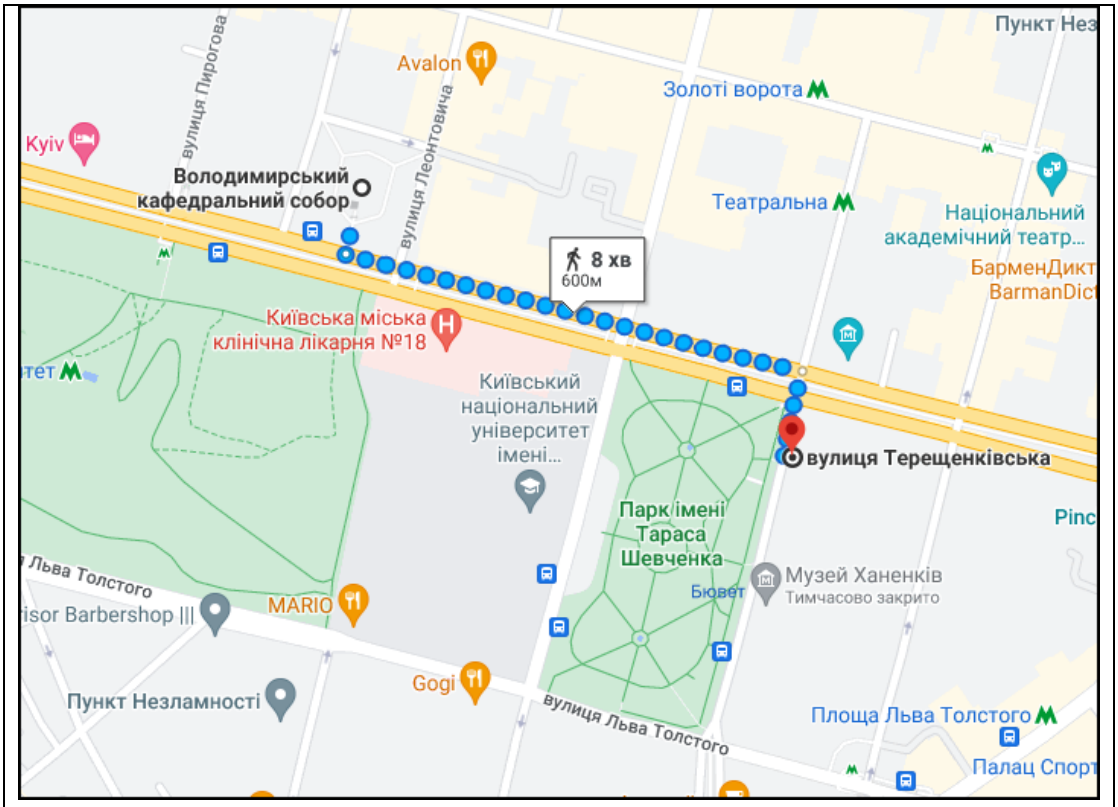

Рис.13

Підказка: Подивіться що знаходиться за адресою вулиця Терещенківська, 9.

Відповідь: Київська картинна галерея.

ЗАГАДКА 4

- Колишній Музей Російського мистецтва, зараз – Київська картинна галерея. Я мала здогадатися! Це ж так логічно! Зате по мапі я швидко зорієнтувалася, – Софійка була цьому дуже рада. – Там багато красивих картин, серед них і роботи ще одного художника символізму – Михайла Нестерова, він також брав участь у розписі Володимирського собору.

- Так, Нестеров крім іншого розписував бічний іконостас. Ось тут віртуальний тур собором (https://bit.ly/3JqdSzl).

Віртуальний тур собором

- Обери огляд панорами №8 і ти побачиш бічний іконостас. Друга ікона – то Свята Варвара. Нестеров списував її з реальної дівчини. І кияни про це знали. Сварилися, що не підуть молитися на Лєльку! Київські скандали XIX століття… - Олеся хихотіла червоніючи.

- Так це ж донька Адріана Прахова! Саме він керував розписами Володимирського собору і запросив Михайла Врубеля до Києва. Доньку близькі називали Лєльою. А її справжнє ім'я було…

Завдання: Яке ім'я у Лєлі Прахової?

Підказка: Подивіться у Вікіпедії сторінку Адріана Прахова та склад його родини.

Відповідь: Олена.

ЗАГАДКА 5

- Олена! – Вигукнула Софійка. – У Прахова було троє дітей, найстарша – Олена, вона була талановитою вишивальницею. За малюнками Віктора Васнєцова, Олена зробила плащаницю для собору.

Рис.14

- Зараз її можна побачити на виставках у Києво-Печерській лаврі. Про сам Володимирський собор, Михайла Врубеля, Адріана Прахова можна дуже багато говорити. Але я хочу тобі загадати те, що я підготувала. Я знаю, що у тебе, Олесю, все класно з гуманітарними науками, а от з точними науками не завжди. Тож, якщо ти мені робиш загадки з картами кожного разу, то я тобі щось з формулами загадаю. Будемо одна одну тренувати, домовились?

- Здається, у мене немає вибору, - Олеся знизала плечима, - ти ж мене тільки не сильно завалюй тими формулами. Щось легеньке…

- Не переживай! – Софійка була рада, що подруга погодилась. – Тож, до загадки! Нам розказали про українських художників-символістів Михайла Жука та Юхима Михайлова. Обидва були в Асоціації Червоних художників України, Юхим Спиридонович був головою Київської філії. Асоціація робила пересувні виставки Донбасом і багато відомих українських художників брали участь. Це був період коли митці активно співпрацювали з радянською владою, яка їхній талант використовувала для пропаганди. Участь і навіть головування в Київській філії не вберегли Юхима Михайлова від репресій.

- Скоріш за все через його зв’язок з Першою українською гімназією імені Тараса Шевченка? – перебила Олеся.

- Ого, ти може й відповідь будеш знати до мого питання? – здивовано запитала Софійка. Але продовжила, – Перша українська гімназія мала неймовірних викладачів, багато хто з них знакові фігури для української історії ХХ століття. Це й донька Миколи Лисенка Мар'яна, майбутній митрополит УАГКЦ Василь Липківський, історик В'ячеслав Прокопович, директором був мовознавець Володимир Дурдуківський та багато інших відомих людей. Більшість з них зазнала згодом утисків та репресій від радянської влади. Сама школа змінила кілька адрес, але перша була в приміщені, в якому зараз школа. Тож загадка в тому, щоб дізнатися номер цієї школи.

Завдання: Знайдіть периметр паралелограма.

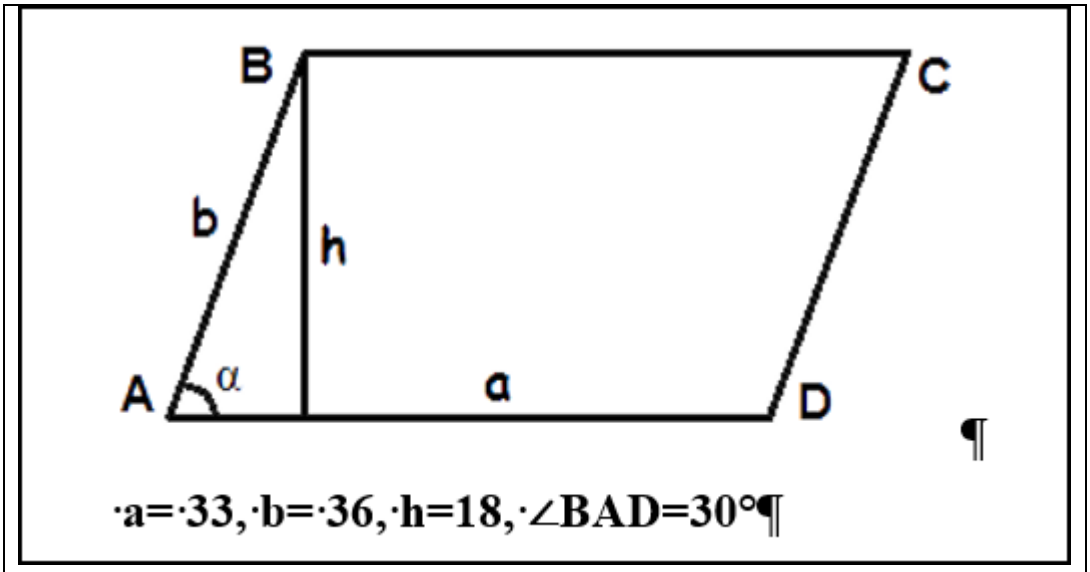

Рис. 15

Підказка: Формула знаходження периметру паралелограма P= 2a + 2b = 2(a + b).

Відповідь: P=138.

ЗАГАДКА 6

Олеся доволі швидко розв'язала рівняння:

- Це школа №138! Вона ж недалеко від Академії мистецтв, про яку ми з тобою говорили минулого разу. Шевченківський район міста. Школа була заснована на самому початку ХХ століття, не дивуйся тільки, - Олеся побачила,

що Софійка хоче їй заперечити. – Звичайно, що це була не така школа як сьогодні, там навчалися тільки дівчата, бо це була Жіноча гімназія Жекуліної. Аделаїда Володимирівна Жекуліна була відомою київською вчителькою, яка змогла побудувати цілу систему жіночої освіти від малечку до дорослого – дитячий садочок, школа та жіночі вечірні курси. І це вона 12 дітей народила!

Кіевскіе вечерніе высшіе женскіе курсы,
учрежденные А. В. Жекулиной,
съ двумя факультетами: 1) Историко-литературнымъ и
2) Педагогическимъ
— и —
ЧАСТНАЯ ЖЕНСКАЯ ГИМНАЗІЯ
А. В. Жекулиной
съ правами мужскихъ гимназій.
Дѣвицамъ, окончившимъ курсъ, выдается аттестатъ зрѣлости.
Плата за ученіе 200 и 230 руб. въ годъ, включая плату за горячій завтракъ.
При гимназіи совмѣстная школа изъ двухъ приготовительныхъ классовъ,
образцовый Дѣтскій садъ и Кіевское отдѣленіе курсовъ Ритмической
гимнастики Жакъ Далькрозъ (Хеллерау).
Плата: въ старшемъ приготовительномъ—120 руб., въ младшемъ—150 руб.,
включая плату за горячій завтракъ, и въ дѣтскомъ саду—70 руб. (за
завтракъ 30 руб. въ годъ сверхъ 70 руб.).
Лабораторная № 27. Телеф. 18-47.
№ 33.

Рис.16

- Ого! Я якось випустила цей факт з її життя, - Софійка задумалася, - це ж їй довелося емігрувати, бо коли більшовики взяли Київ у 1919 році вона була в розстрільних списках. Вона й дітей змогла вивезти?

- На жаль, ні, - Олеся сумно продовжила, - її молодшого сина Гліба, якому було 19 років більшовики розстріляли. Самій Аделаїді (яке ім’я!) вже було 53 роки на той момент, тож більшість дітей все таки були дорослими самостійними людьми. І самостійно приймали рішення виїжджати їм чи ні. Жекуліна змогла емігрувати через Крим – біла еміграція в Константинополь.

- Цікаво…- протягнула Софійка, - треба буде про неї докладніше прочитати, люблю історії про сильних та незалежних жінок.

- Ну тоді, я задам тобі питання як раз про таку і це теж пов’язано з нашою темою символістів. Ференц Ліст, відомий угорський композитор у якого є твори наближені до символізму, саме в Києві познайомився з коханням

свого життя Кароліною Вітгенштейн. Вона була донькою Петра Івановського, голови Головного суду в Києві, її у 17 років видали заміж проти її волі за сина російського фельдмаршала. Згодом подружжя жило окремо, але офіційне розлучення вона не отримала. Це не зупинило закоханих від бурного роману, аж такого що довелося покинути Російську імперію і просити офіційного розлучення в самого Папи Римського. Разом вони були понад 40 років! Там дуже цікава історія, навіть старий фільм є голлівудський, у 1961 році «Нескінченна пісня» отримав Оскара за найкращу музику до фільму. Так от. Дві будівлі у Києві борються за звання того самого місця, де зустрівся Ференц з Кароліною – Червоний корпус Університету та Контрактовий будинок.

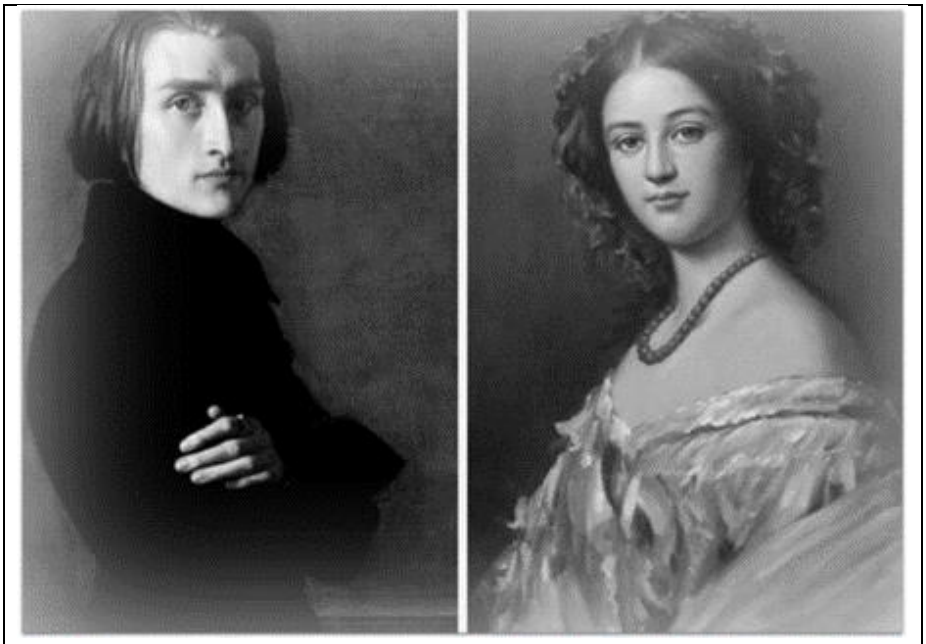

Рис. 17

Завдання: На якій з цих будівель є меморіальна дошка Ференцу Лісту?

Підказка: Введіть в пошук Google «Ференц Ліст Київ меморіальна дошка».

Відповідь: Контрактовий будинок.

ЗАГАДКА 7

- Звичайно, це Контрактовий будинок! Існує київська легенда, що після концерту крісло з композитором несли на руках київські студенти, і одному з них Ліст програв весь гонорар у карти, бо студент був шулером. Не знаю наскільки це правда, але історія смішна! – Софійка захихотіла, - легенда ця також каже, що кияни знову зібрали гроші для композитора, але попросили грати тільки з хорошими знайомими.

- Отакої! Остерігайтеся київських пройдисвітів, - Олеся жартуючи пригрозила пальцем уявним гостям міста. – Ну то й не дивно, на Подолі зовсім поряд була так звана Товкучка, блошиний ринок XIX століття, а також саме тут на Контрактовому майдані проходив знаменитий щорічний Контрактовий ярмарок.

- Цікаво, чи були якісь художні виставки під час Контрактового ярмарку? – зацікавилася Софійка.

- Ой не знаю, можливо й були. Ти, до речі, знаєш, що деякі художники могли стати знаменитими вже зовсім згодом після смерті, бути бідними все життя, а зараз їхні картини оцінюються в мільйони доларів?

- Звичайно, знаю, - хмикнула Софійка. - Деяких відкривають світові багато років потому, і на це є багато причин. Така історія трапилася і з українським художником якого я тобі зараз загадаю. Ось його роботи. Вони зберігаються в нашому Національному художньому музеї України. Ти можеш їх знайти або на самому сайті музею, або на сторінці музею у Вікіпедії.

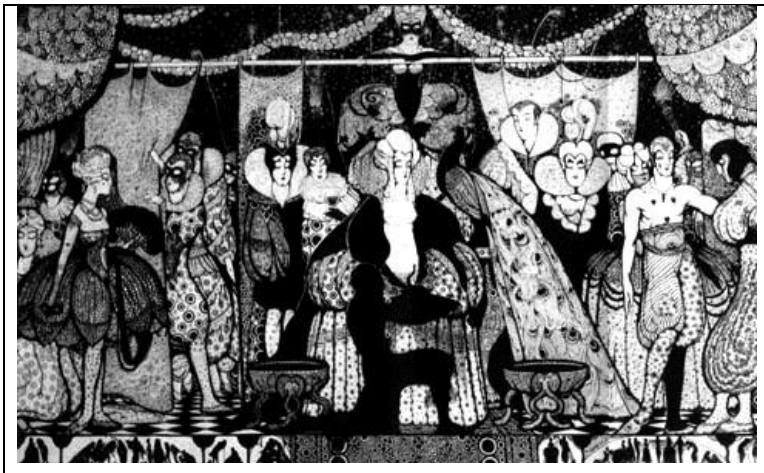	
Рис. 18	Рис. 19

Завдання: Як звати цього художника (ім’я та прізвище)?

Підказка: Пошукайте ці роботи отут.

Посилання на сторінку Національного художнього музею на Вікіпедії

Відповідь: Всеволод Максимович.

- Вау, який поцілунок! Я знайшла автора – це Всеволод Максимович. Мабуть мені подобається більше ніж «Поцілунок» Клімта. А інша робота «Карнавал», цікаво було б побачити її в кольорі, – замріяно сказала Олеся.

- На жаль, Всеволод рано пішов з життя – у 19 років. Могла б бути справжня зірка українського модерну. І майже через століття його роботи у 2007 році зацікавили світ на виставці «Перехрестя. Модернізм в Україні, 1910

— 1930», що відбулася в США. До того картини були в музейному сховищі, зняті з рам і скатані в рулони, – Софійка дуже емоційно розказувала про таку несправедливість. - Якби не ця тематична виставка, то хто зна, чи дізналися ми б про такого художника?

- А скільки ще ми не знаємо про наших українців? Зате сьогодні дізналися трошки більше і про них, і про наше місто! – Олеся була дуже задоволена розмовою. – Тож чекаємо наступного заняття в гуртку і готуємо свої загадки? Яка там тема має бути, імпресіонізм?

- Точно! А ось і твій трамвай, Олесю. Гарного тобі вечора, до завтра!

- Цьомки-бомки!

Подружки попрощалися, Олеся побігла до трамваю.

РОЗДІЛ ІІІ. ІМПРЕСІОНІЗМ

ЗАГАДКА 1

Подружки Олеся та Софійка знову йшли з заняття та обговорювали почуте.

- У мене для тебе дві загадки для початку, обирай! – Софійка протягнула подрузі два кулачки, в яких щось було затиснуто. – Я загадала двох художників, які пов’язані з Києвом, але нам про них майже нічого не розказали, і я вважаю, що це несправедливо!

- Хм, цікаво, мені вже подобається! – Олеся була готова до загадок. – Показуй, що у правій руці.

Софійка відкрила кулачок і там був папірець зі словом «шпигун».

- Хороший початок! - зраділа дівчинка. - Отже, історія така - один з наших відомих українських художників емігрував у Західну Європу після розвалу Російської імперії, але бажав повернутися додому, хай і в комуністичний Радянський союз. У якийсь з візитів до посольства СРСР його завербували і він став шпигуном. Його псевдоніми були «Художник» та «Ярема».

Олеся уважно слухала, але не знала відповіді. Софійка дістала з кишені інший папірець:

- Олесю, ти знаєш що таке шифр Цезаря?

- Так, це коли букви зашифрованого слова зсувають по алфавіту в залежності від цифри ключа. АБВ з кроком +5 стає ДЕЄ, а з кроком +1 БВГ. Тоді ключ для розшифровки ДЕЄ буде -5, і -1 відповідно для БВГ.

Софійка зраділа, що подрузі не треба пояснювати правила.

- Чудово, що ти знаєш, але видам тобі підказку у вигляді рівняння. Вирішивши його і дізнаєшся ключ. Але пам’ятай, правила множення чисел з від’ємним показником. Тож ось загаданий художник.

ркотпґ єпчаисот

А ось рівняння:

$5x^2-80=0$

Завдання: Користуючись ключем відгадайте ім’я та прізвище художника-шпигуна. Можна скористатися онлайн дешифровщиком за посиланням.

Посилання на дешифровщик

Підказка: x може дорівнювати як +4, так і -4 у цьому рівнянні.

Відповідь: Микола Глущенко.

ЗАГАДКА 2

Олеся доволі швидко розгадала:

- Микола Глущенко? Той самий якому висить меморіальна на перехресті вулиць Володимирської та Великої Житомирської? - здивовано протягнула вона. - Тепер кожного разу буду згадувати тебе, як буду там гуляти.

Рис. 20

- Цікаво, правда? Зрозуміло, що це не стосується течій мистецтва, тому нам тільки зазначили, що у Глущенка зустрічається відгомони імпресіонізму. А от те, що саме «Ярема» передав на 5 місяців раніше за агента Ріхарда Зорге, що Нацистська Німеччина активно готується до нападу на СРСР - повідомляю тобі я, - Софійка раділа, що це була нові знання для Олесі. - Як і те, що його картину «Зловісне море» у 2008 році продали на аукціоні за 165 тисяч доларів.

- Ого! Це мабуть одна з найдорожчих картин українських художників. - Олеся була дуже здивована.

- У 2022 році картину Марії Примаченко «Квітки виросли коло четвертого енергоблока» продали за 500 тисяч доларів.

- Точно, пам’ятаю, це робив Фонд Сергія Притули. Отак мистецтво допомагає відстоювати державність. Скоріш за все про Марію нам теж розкажуть в наступних розділах. А яка була друга загадка?

- Дивись, нам показали картину Миколи Бурачека з деревами, а про іншого художника, який теж багато малював дерева нам ані чирик. Хоча його творчість спиралася на досягнення імпресіонізму. Цей художник захоплювався

околицями Києва, а згодом в США він замальовував одноповерхову Америку. Його картини купляв Альберт Ейнштейн. Тож ось тобі мої підказки. Фотографію можеш впізнати з моєї загадки про Георгія Нарбута, загаданий художник теж є засновником Художньої Академії. https://bit.ly/3zhquE5

Посилання на загадку

Рис. 21

Завдання: Назвіть ім’я та прізвище художника, якого загадала Софійка.

Підказка: введіть у пошук «засновники художньої академії» і подивіться які картини ці художники малювали.

Відповідь: Абрам Маневич.

ЗАГАДКА 3

- Це Абрам Маневич - впевнено відповіла Олеся, - я теж здивувалася, що нам його не згадали. За його спадок можуть боротися білоруси, євреї та українці. У Києві Абрам Аншелович навчався у Київському художньому училищі, де можна побачити багато єврейських прізвищ. А знаєш чому?

- Знаю, бо в часи Російської імперії було обмеження для іудеїв отримувати вищу освіту, була навіть процентна квота – тільки 3 відсотки студентів університетів могли бути іудейського віросповідання. Дуже несправедливо, – Софійчин голос був сповнений осуду. – Але це не стосувалося художньої та музичної освіти, тому такі навчальні заклади дуже часто мали багато студентів євреїв.

- Саме так, ти про це давно знала? – Олеся запитала подругу.

- Ні, коли готувала загадку для тебе, то читала про Київське художнє училище, то в одній зі статей було роз'яснення тодішніх реалій.

- Київська історія тісно пов'язана з єврейською громадою. І часто це маловідомі, але важливі сторінки нашої історії. Наприклад, найстаріший документ у якому згадується Київ – хозарський, це 10 століття н.е., у ті часи хозари були іудейського віросповідання. Він називається «Київський лист», у нас навіть є йому пам'ятник.

- Пам'ятник?? – Софійка дуже здивувалася. – І де ж він знаходиться? А давно його відкрили?

- Є у Києві класний проєкт міні-пам'ятників, називається він «Шукай», вже більше 30 скульптурок відкрили. Переважно вони знаходяться в історичному центрі міста. Як і «Київський лист» - ця розташована на стіні Хоральної синагоги Києва, кошти на будівництво якої дав один з найбагатших киян початку XX століття Лазар Бродський, тому дуже часто кажуть «Синагога Бродського». Збудована вона була у 1898 році, а скульптурку «Київський лист» відкрили у листопаді 2019.

Рис. 22

- Як цікаво… Нам в школі тільки про літописи розказували, а про цей Лист – ні. А де він зберігається? У єврейської громади Києва? Чи в Бібліотеці імені Вернадського?

Олеся розсміялася:

- Про бібліотеку ти вгадала, але не в нас, а на «туманному Альбіоні», в одному з найстаріших університетів Англії.

Завдання: В бібліотеці якого університету зберігається документ «Київський лист». Відповідь має бути – «бібліотека *** університету».

Підказка: Знайдіть цю інформацію на сайті проєкту «Шукай» або у Вікіпедії.

Посилання на сайт проєкту «Шукай»

Відповідь: Бібліотека Кембріджського університету.

ЗАГАДКА 4

- У Бібліотеці Кембриджського чи Оксфордського університету? – припустила Софійка.

- У Кембріджі, правильно. А знайшли документ в архіві однієї зі старовинних синагог Каїру. Цікаво, правда? Де Київ, а де Каїр, – Олеся розвела руками, наче показуючи відстань на мапі. – А поряд з синагогою Бродського є пам'ятник відомому письменнику Шолом-Алейхему. Його ще називають єврейським Марк Твеном. Ми з тобою говорили про Георгія Нарбута, автора перших гривень часів УНР. На його 100 карбованцях 1917 року були написи мовами чотирьох найчисленніших націй, що жили на території України, — українською, російською, польською та єврейською (їдиш).

Рис. 23

- Шолом-Алейхем писав як раз на мові їдиш, - продовжила Олеся, - в Києві є вулиця Шолом-Алейхема, його музей, пам'ятник, меморіальна дошка, ба навіть можна його впізнати серед пасажирів на пам'ятнику першому електричному трамваю. Наше місто любить цього письменника. А ще у 2009 році Національний Банк України випустив ювілейну монету на честь 150-річчя від Дня народження письменника.

- До речі, щодо монет. Я як раз маю для тебе загадку, будь уважна. – Софійка дістала монету. – У мене в руках ювілейна монета на честь Олександра Мурашка. На аверсі відома картина художника на честь важливого християнського свята, яке відмічають за 9 місяців до Різдва. Як називається ця картина?

Рис. 24

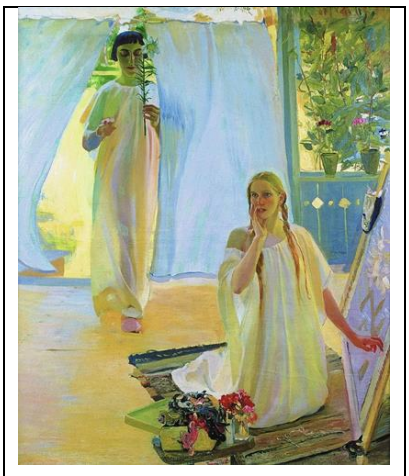

Рис. 25

Завдання: Назвіть картину зображену на аверсі монети.

Підказка: Пошукайте картину на сторінці художника у Вікіпедії.

Відповідь: Благовіщення.

ЗАГАДКА 5

Олеся одразу відповіла:

- Це «Благовіщення»! До речі, єдина картина на релігійну тему серед творчого доробку Олександра Мурашка. У неї дуже цікава історія, художник надихнувся звичайною побутовою сценою, коли в його вітальню зайшла дівчина відхиливши тюль, що закривала вхід. Тут дуже незвична Марія, а янгол немає ані німбу, ані крил, але золоте сяйво та квітка лілії підказують нам, що це Гавриїл. Дуже люблю цю роботу, бачила її в нашому Художньому музеї.

- Мабуть занадто легку загадку взяла для тебе, - усміхнулася Софійка. – Тепер твоя черга мене мучити.

- Ок, дивись. Ми з тобою сьогодні згадували Київське художнє училище, навіть зберігся будинок де воно знаходилося, але загадка не про це. Училище організували у 1901 році, коли колишні викладачі іншого навчального закладу організували тимчасові курси живопису. Цей навчальний заклад ще називали на честь дядька відомого українського художника, про якого ми теж встигли поговорити. Цей пан заснував цю рисувальну школу у 1875 році спочатку як приватну, а згодом вона утримувалася за міський кошт. Тож як звали цього пана?

Завдання: Як звали засновника навчального художнього закладу? Ім’я та прізвище.

Підказка: Він був дядьком автора картини «Благовіщення» про яку тільки що говорили подруги.

Відповідь: Микола Мурашко.

ЗАГАДКА 6

Софійка одразу відповіла:

- Це Рисувальна школа Миколи Мурашка, тож ти загадала дядька Олександра Мурашка. Я ж читала про Київське художнє училище, у статті згадувалися причини, чому школу переформували в училище. Микола Мурашко зміг створити вільну творчу атмосферу та доступність для тих, хто

не мав коштів на навчання, але випускники не мали офіційного статусу, тобто якогось диплому чи визнаного документа про навчання. Школа навчила багатьох відомих художників, її діяльність тісно пов’язана з Києвом. Тож не дивно, що на честь її засновника Миколи Мурашка у Києві є вулиця та Татарці.

- Так і є, а от садиба Олександра Мурашка на Малій Житомирській у дуже поганому стані, сподіваюся, що нарешті її відреставрують і вона стане окрасою міста, – Олеся слідкувала за новинами про київські старі занедбані будинки.

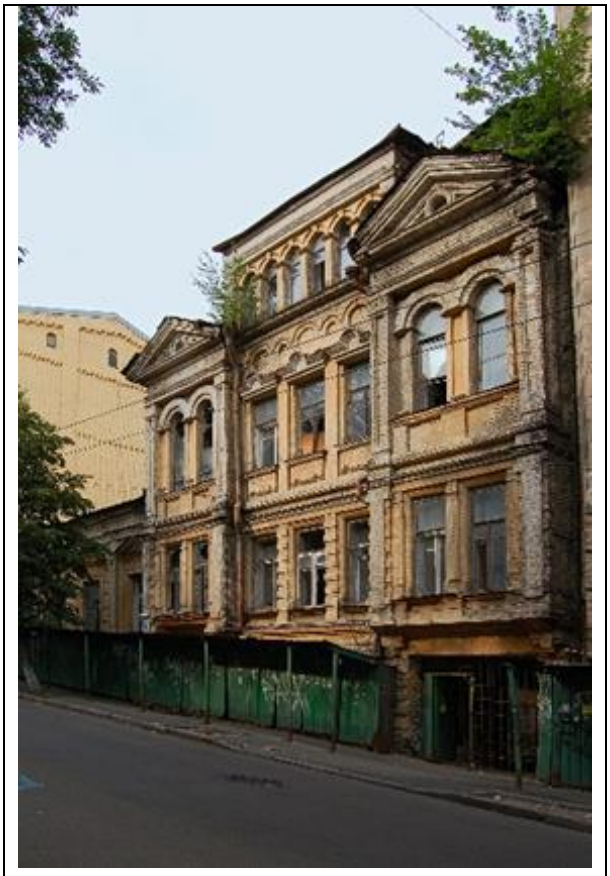

Рис. 26

Дівчинка дістала з рюкзака туристичну мапу Києва.

– А тепер прийшов час загадки з мапою. Від «садиби Мурашка» тобі треба спуститися на Майдан Незалежності, обрати вулицю Бориса Грінченка, повністю її пройти, продовжити прогулянку вулицею Євгена Чикаленка (колишня Пушкінська), дійти до перехрестя з бульваром Шевченка і тут

віднайти ще одну скульптурку проєкту «Шукай». Скажи мені назву цієї скульптурки.

Завдання: Назва скульптури проєкту «Шукай» на будівлі, що стоїть на перехресті вулиці Чикаленка та бульвару Шевченка.

Підказка: На цій мапі можете знайти скульптуру.

Посилання на мапу

Відповідь: Золота туфелька Сержа Лифаря.

ЗАГАДКА 7

Софійка зайшла на сайт проєкта Шукай і намагалася зорієнтуватися на мапі:

- Ага! Це Золота туфелька Сержа Лифаря. Він дуже знакова фігура для балету, отримати золоту туфельку це як «Оскар» для творців кіномистецтва. Він її отримав за 25 років роботи на найголовнішій сцені Парижу – «Гранд Опера», це найвища відзнака в балеті. І хоча Сергій був важливою фігурою для Парижу, від Києва він не відмовився, на його могилі напис – «Serge Lifar de Kiev». А знаєш де ця туфелька зараз?

- Мабуть там, у самій «Гранд-Опера»? – Олеся спробувала вгадати.

- Ні! – Софійка була рада розказати подрузі щось новеньке. – Його дружина Ліллан Аллефельд подарувала нагороду Україні, і зараз вона зберігається в Національному історичному музеї. Так що наступний раз при відвідинах, зверни увагу.

- Цікаво, я дійсно про це не знала. Але маю ще одну загадку для тебе. На занятті нам розповідали про композитора Клода Дебюссі як основоположника імпресіонізму в музиці та його прелюдію «Післяполудневий відпочинок фавна». Одноактний балет створив ще один відомий танцівник Вацлав Ніжинський, він, до речі, теж народився в нашому місті. І саме в його родички займався танцями Серж Лифар тут у Києві. Родичка відкрила «Школу руху», де змогла створити культурну атмосферу – тут читали лекції художники та письменники, відбувалися музичні концерти, вистави артистів. У часи Визвольних змагань коли Київ лихоманило через постійні політичні перевороти, місто продовжувало жити яскравим культурним життям. Так от – яке ім'я у цієї родички?

Завдання: Яке ім'я було у родички Вацлава Ніжинського?

Підказка: Пошукайте як звали сестру Вацлава.

Відповідь: Броніслава.

- Так це ж Броніслава Ніжинська, сестра Вацлава. Я бачила у Варшаві у Великому театрі присвячену їм скульптуру. Також скульптуру Вацлаву присвятив Огюст Роден, той самий автор Мислителя. А знаєш групу Queen? – Запитала Софійка в подруги.

- Фреді Мерк'юрі? Звичайно! Ти мабуть хочеш розказати про кліп до пісні I want to break free, - усміхнулася Софійка. – Люблю про це розказувати любителям року.

- Так-так! Всі знають цей кліп за сценами, де Фреді в жіночому образі пилососить. А сцени де він танцює з Королівським балетом в плямистому тріко навіяні як раз балетом «Післяполудневий відпочинок фавна», тобто Мерк'юрі відіграє Вацлава Ніжинського. Нашого киянина. А сестра Вацлава Броніслава зі своєю Школою руху заклала міцний фундамент для українського революційного мистецтва танцю. Випускниця її Школи Олена Кривинська була хореографом театру Березіль Леся Курбаса. Сама Броніслава Ніжинська багато працювала з Олександрою Екстер.

Посилання на відео кліп

- Воу-воу-воу! – Софійка зупинила подругу.- Ти наперед не забігай, про Екстер ми потім поговоримо, зараз треба вже прощатися, мені ще математику робити.

Олеся глянула на годинник:

- Ой, точно! Тоді бувай, і до завтра! Цьом!

РОЗДІЛ IV. АВАНГАРД

ЗАГАДКА 1

Після чергового гурткового заняття подружки Софія та Олеся йшли до зупинки трамваю разом і обговорювали почуте. Олеся завжди детально підходила до теоретичних знань:

- Нам ще на початку року пояснили, що авангардизм направлений на руйнування традиційних законів та форм мистецтва. Як у війську авангард – це ті хто приймають перший удар, так і в мистецтві це ті митці, кого можуть найбільше критикувати публіка, але згодом їхня творчість дає початок новому. До речі, у нас був свій «Авангард», тільки харківський.

- Ти про Валеріана Поліщука та його літературну групу «Авангард»? – запитала Софія.

- Так, цікаво яким було б наше українське культурне життя ХХ століття якби історія склалася по іншому? Якби не було такої хвилі еміграції та фізичного знищення митців у Сталінські часи? Ти знаєш у якому будинку жив Валеріан Поліщук у Харкові?

- Маю підозри, що знаю. Це той самий будинок у якому жив Валер'ян Підмогільний, Лесь Курбас, Микола Куліш, Іван Багряний та багато інших письменників Розстріляного Відродження?

- Саме так! – підтвердила Олеся. – Зараз на будинку є меморіальна дошка з іменами письменників та митців, що в ньому мешкали. Багато хто з них був убитий комуністами в урочищі Сандармох неподалік від Соловецького концтабору ГУЛАГу. Так яка назва у цього харківського будинка?

Завдання: Про який будинок йдеться?

Підказка: Подивіться біографії вказаних письменників на Вікіпедії.

Відповідь: Слово.

ЗАГАДКА 2

- Будинок «Слово», – сказала Софійка. - Проєкт Книга-мандрівка на ютюбі зробили чудовий коротенький анімаційний ролик про будинок «Слово». У них є ролики і про багатьох українських митців, про певних ми вже з тобою згадували, а про когось ще будемо говорити. Проєкт продовжує робити нові випуски, так що варто на них підписатися.

Посилання на ролик про будинок «Слово»

- А я вже! Дуже люблю їхні випуски, у мене й книжка є, - похвалилася Олеся. – У книжці на розвороті про Харківську область є допис про Пархомівський музей. Ти знаєш що в цьому сільському (!) музеї є оригінали видатних художників, а все це завдяки місцевому вчителю історії. Тут серед іншого є й «Голуб миру» Пабло Пікассо. Нам як раз сьогодні про нього розказували.

- Розказували, але вчителька не згадала, що першою дружиною Пікассо була українка. Є навіть кілька фото Пабло у вишитих українських сорочках, які йому подарувала його Ольга Хохлова. І хоча вони згодом розійшлися, офіційно вони не розлучалися, бо шлюбний контракт вимагав все майно поділити навпіл, а Пікассо цього не бажав. Тож пані Пікассо залишалася Пікассо до самої смерті, хоча на її могилі також згадано і її дівоче прізвище Хохлова.

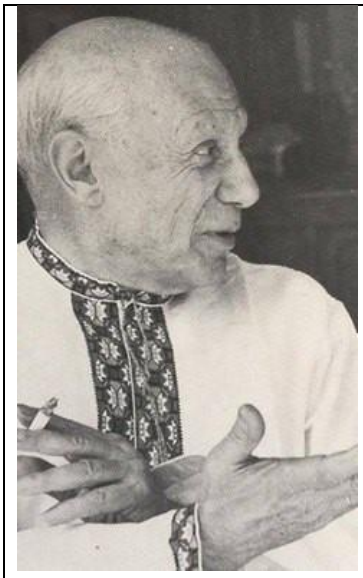	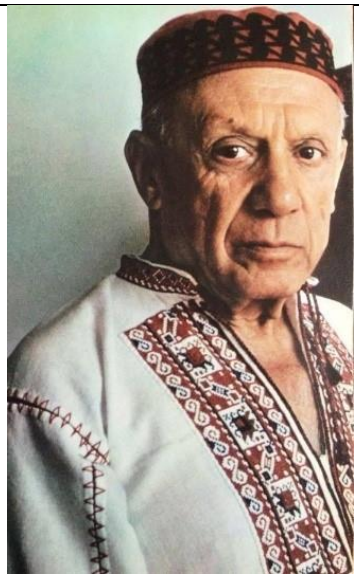
Рис. 27	Рис. 28

- А вона часом не родичка Хохлових чия вулиця була на Лук’янівці? – раптом запитала Олеся. – Цю вулицю нещодавно перейменували. Знаєш її нову назву? Її назвали на честь британського журналіста, який вперше у західній пресі написав про Голодомор. У 2019 році вийшов фільм «Ціна правди» про його досвід у радянській Україні.

Завдання: Яка нова назва вулиці Сім’ї Хохлових, Лук’янівка, Шевченківський район міста Києва. Відповідь має бути «вулиця ***». Будьте уважні з літерою «Ґ».

Підказка: Введіть у пошук «вулиця сім’ї Хохлових».

Відповідь: Вулиця Ґарета Джонса.

ЗАГАДКА 3

- Не думаю, що Ольга була родичкою брата та сестри Хохлових, які були учасниками підпілля під час нацистської окупації Києва. Це було доволі поширене прізвище для українців у часи російського панування на цих землях, – Софія вела пошук в інтернеті щодо додаткової інформації. – А ти знаєш, що Хохловим є символічний пам’ятник на Лук’янівському цвинтарі?

- Ага, тепер зрозуміло чому саме ця вулиця колись була названа на їхню Честь. А ти знаєш що це кладовище вже більше 20 років заповідник. А нам з

тобою навіть варто там прогулятися з екскурсією, бо там поховані художники, про яких ми з тобою говорили – Олександр Мурашко, Федір Кричевський та багато інших. А крім художників там є могили інженерів, архітекторів, вчених Києва. Це дуже важлива місцина пам'яті для нашого міста. Що ти знову виглядаєш у своєму телефоні? – запитала Олеся в подруги.

- Та от бачу що серед інших художників на Лук'янівському цвинтарі похований й Олександр Богомазов про якого ми сьогодні говорили. Його, власне, називали українським Пікассо. Він викладав у нашій Художній академії, йому присвячена меморіальна дошка на будинку по Вознесенському узвозу. А в Солом'янському районі з 2019 є і вулиця Олександра Богомазова. А як вона називалася до цього знаєш?

Завдання: Як називалася до 2019 року вулиця Олександра Богомазова в Солом'янському районі?

Підказка: Доповніть римований вираз «наша мова ***».

Відповідь: Калинова.

ЗАГАДКА 4

Софія продовжила далі вдивлятися в телефон та вишукувати цікаву інформацію:

- Олександр Богомазов, до речі, викладав у Київському Художньому інституті, той що ми знаємо як НАОМА. У нього є багато картин з київськими пейзажами, я люблю «Сінний ринок», та «Гончари». А ось ця церква мені нагадує ту, що стояла неподалік від Художньої академії. Її знищили у 1936 році, як і багато інших церков.

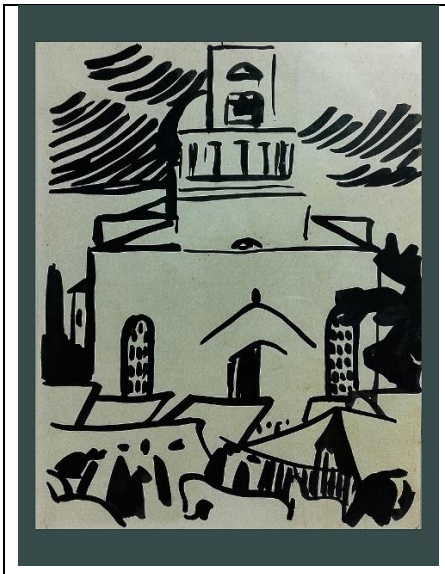	
Рис. 29	Рис. 30

- Вона називалася Стрітенською, про неї нагадує вулиця, що веде від Львівської площі до Софії Київської. Храм було зведено за проєктом відомого київського архітектора Володимира Ніколаєва, а згодом її розширив ще один відомий київський архітектор Євген Єрмаков. Тут хрестили своїх дітей автор нашого гімну Павло Чубинський, сам архітектор Володимир Ніколаєв та Іван Терещенко. Останній був головним меценатом Рисувальної школи Мурашка, пам'ятаєш ми про неї з тобою вже говорили. На її облаштування й утримання протягом 25 років (1875–1900) він витратив 150 тисяч карбованців, шалені кошти на той час. І як раз ось час зорієнтуватися на місцевості. Сьогодні міняємося – я тобі задаю загадку з мапою, а ти мені на точні науки. Ти від Львівської площі спускаєш вниз по Бульварно-Кудрявській до перехрестя з Чехівським провулком (друга вулиця ліворуч), звертаєш. Провулок переходить у вулицю Михайла Коцюбинського, тебе зустрічає паркова зона праворуч та пам'ятник Олесю Гончару ліворуч. Переходиш перехрестя та в тому ж напрямку прямуєш до бульвару Шевченка і ліворуч бачиш особняк Івана Терещенка. У якому стилі він побудований, тобі відомо?

Рис. 31

Завдання: У якому стилі побудований особняк Миколи Терещенка? Будинок знаходиться на перехресті вулиці Михайла Коцюбинського та бульвару Шевченка.

Підказка: Введіть у пошуку «особняк Івана Терещенка».

Відповідь: Неоготика.

ЗАГАДКА 5

Олеся швидко зорієнтувалася на мапі:

- Так це ж неоготичний палац, дуже його люблю як і той що навпроти. І на жаль, обидва закинуті і терміново потребують реставрації та реконструкції. Терещенки зробили неймовірний внесок в культурне життя нашого міста, ми завдячуємо цій родині двома великими музеями – Київська картинна галерея та Музей Ханенків. У 2014 році Укрпошта випустила дуже красиву марку

присвячену цьому козацько-міщанському роду. У правій частині можна впізнати Глухівський собор та центральний корпус КПІ. А будівлю з колонами перед ними впізнаєш?

Рис. 32

Софійка уважно розглядала марку. Олеся ж зробила пошук по картинкам у телефоні:

- Ось тобі стара київська листівка для підказки, здається саме з неї взяли зображення для поштової марки.

Рис. 33

Завдання: Яка установа знаходиться зараз в цій будівлі?

Підказка: Введіть у пошук «київський міський музей».

Відповідь: Національний художній музей України.

ЗАГАДКА 6

- Хм… Здається це наш Національний художній музей України? – невпевнено вона запитала.

- Так! Це він! Зараз за деревами не можна розгледіти повністю його фасад, але на старих фотографіях можна побачити що будівля схожа на стародавній грецький храм. Картина Олександра Богомазова «Пилярі» знаходиться в колекції саме цього музею. Також тут є і картини Давида Бурлюка, але лише 7.

- А чому ти кажеш «лише»? - здивовано запитала Софія.

- Бо це мало порівняно з тим скільки він створив картин, - розсміялася Олеся. - За власними підрахунками він намалював 15 тисяч картин.

- Ого! Кількість вражає, - очі від подиву у Софійки округлилися.

- Він був дуже енергійним та екстравагантним. Здається, він був одним з перших модерністів, хто демонстрував боді-арт. Він малював на своєму обличчі зразки трипільської культури.

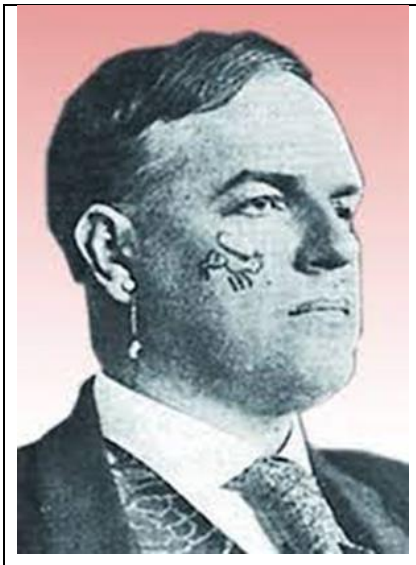

Рис. 34

Рис. 35

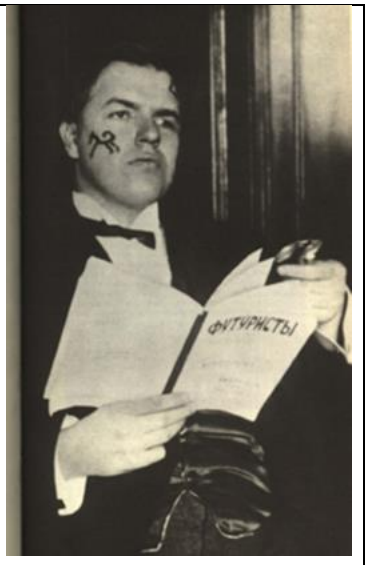

Рис. 36

- А який археолог її досліджував? – продовжила Олеся. - Ось тобі підказка, треба рухатися від центру по стрілочках. Ти отримаєш прізвище, а мені потрібно, щоб ти сказала в який місцевості Києва є вулиця цього археолога.

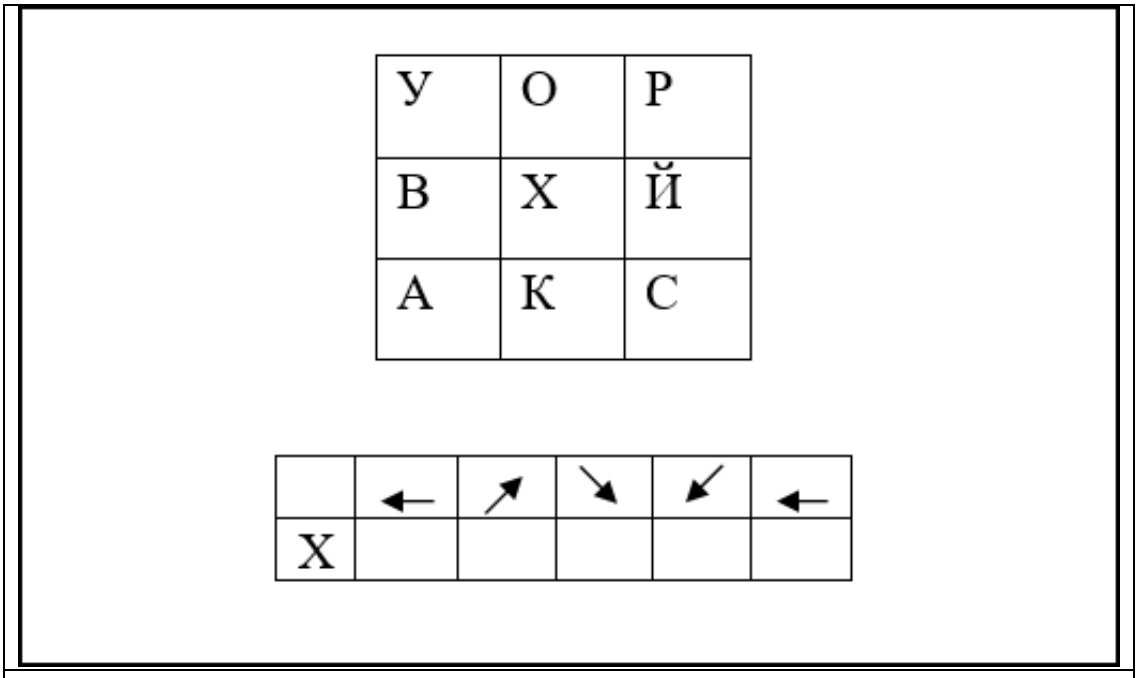

Рис. 37

Посилання на завдання

Завдання: У якій місцевості Києва є вулиця археолога, що серед іншого досліджував Трипільську культуру?

Відповідь: Куренівка.

ЗАГАДКА 7

Софійка швидко «пройшлася» стрілочками:

- Х-В-О-Й-К-А. Ну це легко, вулиця Вікентія Хвойки на Куренівці. Там же ж поряд і Кирилівська стоянка – сто тридцять років тому, Вікентій Хвойка відкрив під час археологічних розкопок поселення людей доби палеоліту. Трипільська культура ж молодша – це неоліт та енеоліт.

- Так, і Давид Бурлюк у пошуках свого стилю звертається до етнографії – його ваблять мотиви Трипілля, Скіфії та інші культури, що населяли наші землі. Стародавнє та народне мистецтво України стали його постійним джерелом натхнення. Він казав: «Україна в моїй особі має найвірнішого сина». – Олеся вимовила останнє речення не без пафосу.

- Я знаю, що він один із засновників кубофутуризму. Треба знову підглянути в інтернет для пояснення цих понять. Розумію, що треба розкласти на дві частини – кубізм та футуризм.

- Точно! – кивнула Олеся. – Тоді стає легше – кубізм це про геометрію в мистецтві, а футуризм – оспівування майбутнього. Щодо кубізму, до речі, ось тобі моя загадка. Ти знаєш, що я дуже люблю хімію, тож тримай загадку. «Візьми Аргон, Гідроген, Ітрій, Фосфор, фізичну Енергію, Нітроген, Калій та Оксиген. І скажи якого скульптора модерніста я загадала.

Завдання: Назвіть прізвище скульптора, одного з основоположників кубізму в архітектурі.

Підказка: Вам знадобиться Таблиця хімічних елементів Менделєєва та трохи знань з фізики.

Відповідь: Архипенко.

- Ar-H-Y-P-E-N-K-O, - Софійка виписала назви хімічних елементів. - Точно! Олександр Архипенко, у мене бабуся живе на Оболоні, у 2016 її вулицю перейменували, тож мені цікаво було почитати про стару та нову назви. Бабуся живе біля кінотеатру «Братислава», зараз там арт простір, місцеві активісти

зробили. Цікаво. Я туди на малювання ходжу у вихідні дні, коли до бабусі приїжджаю.

- Класно, що такі культурні осередки є не тільки в історичній частині міста. Спальні райони теж потребують таке. Треба якось туди навідатися, - зацікавилася Олеся.

- Так давай на наступних вихідних! – запропонувала подруга.

- Точно! Ще й загадки свої місцевим покажемо, не тільки ж нам з тобою бавитися таким.

- Трамвай їде, біжи! – раптом вигукнула Софійка, - давай, а то ми ще годину будемо ляси точити.

- До зустрічі! – Олеся схопила портфеля та побігла на зупинку.

РОЗДІЛ V. НЕОКЛАСИЦИЗМ, НЕОГОТИКА ТА ІНШІ «НЕО»

ЗАГАДКА 1

- Я щось заплуталася, - чесно зізналася Софійка після заняття, - є класицизм та неокласицизм. Як їх відрізняти?

- Зараз поясню, - Олеся зробила вигляд, що вона стоїть за кафедрою та веде лекцію, - коли ми говоримо про класицизм в архітектурі, це від XVI століття та до початку XIX, будівничі звертаються до античної архітектури як для прикладу для наслідування. А неокласицизм це кінець XIX та XX століття, коли архітектори знову звертаються до минулого у пошуках натхнення, але називають «класикою» ледь не все. Тому неокласицизм – це й повернення до готики, ренесансу, візантійської архітектури тощо. Зараз тобі загадаю київського архітектора, який у своїх роботах як раз використовував різний історичний спадок.

Завдання: Розглянь уважно таблицю, кожна буква знаходиться в різних кольорових рамках. Зрозумій логіку завдання, та розгадай архітектора

Підказка: Літера Й обмежена зверху та справа синім кольором, зліва помаранчевим, а знизу чорним. Цьому відповідає остання клітинка в другому слові.

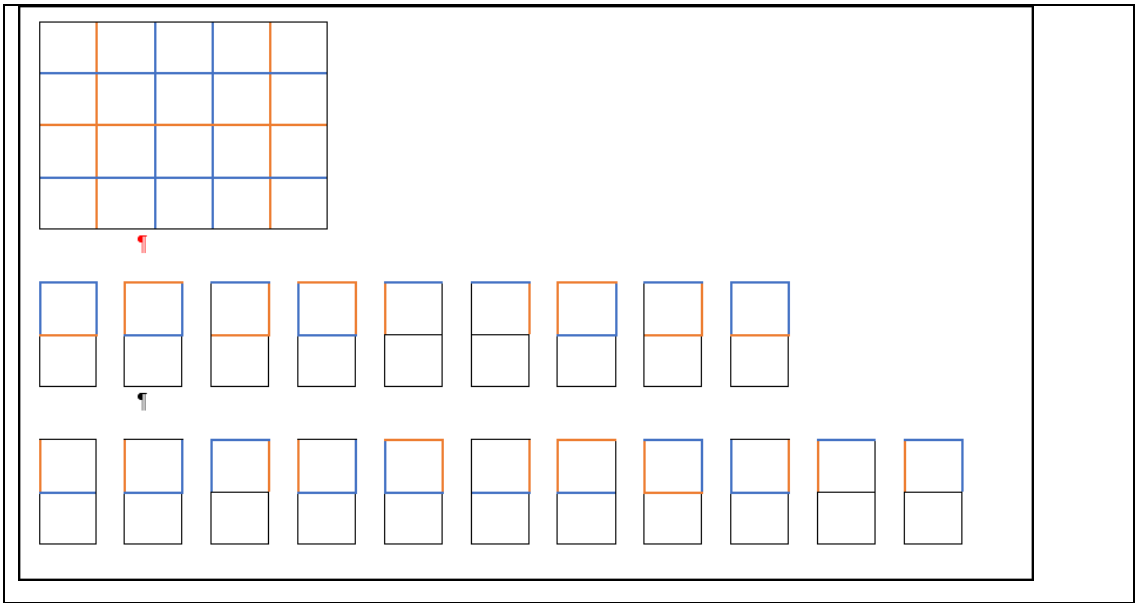

Рис. 38

Відповідь: Владислав Городецький.

ЗАГАДКА 2

- Владислав Городецький… Я думала, що він будував у стилі модерн.

- Так і є, але в інших київських роботах ти можеш побачити як він звертається до різних класичних стилів минулого. Національний художній музей – неокласицизм, Римський костел – неоготика, будинок Бендерського на Великій Васильківській – необароко, Будинок актора – мавританський тощо. У тому є і суть архітектурного неокласицизму, у ньому можна побачити різні відголоски минулого, - роз'яснювала Олеся.

<table>
<tr><td></td><td>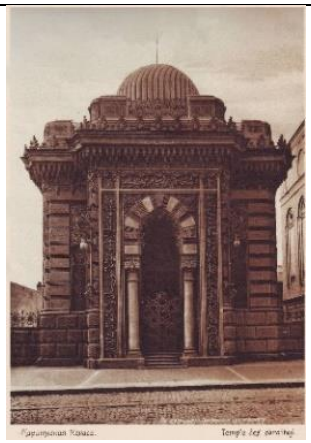</td></tr>
<tr><td>Рис. 39</td><td>Рис. 40</td></tr>
<tr><td>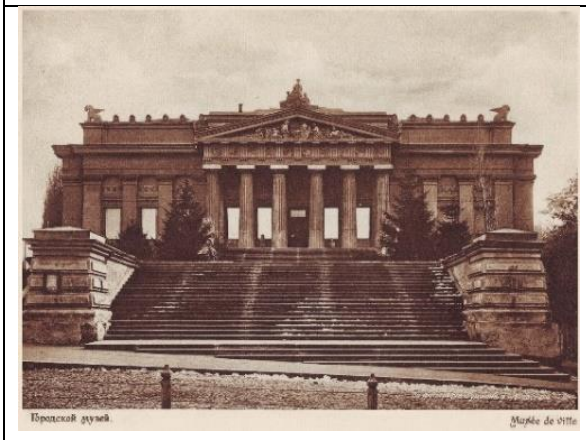</td><td></td></tr>
<tr><td>Рис. 41</td><td>Рис. 42</td></tr>
</table>

- Здається розумію, а приклад неовізантизму у Києві є?

- Звичайно! Це, зазвичай, церковна архітектура. Ось тобі пазл, склади його і впізнаєш київський собор.

Посилання на пазл

Завдання: Перейдіть за посиланням, складіть пазл і назвіть собор.

Підказка: Цей собор розташований на бульварі Шевченка.

Відповідь: Володимирський собор.

ЗАГАДКА 3

- Це Володимирський собор. А я його ввечері не бачила, тут на фото красиве освітлення, - зауважила Софійка, - Мені дуже подобається, як Андріївська церква ввечері світиться та Лаврська дзвіниця.

- Згодна з тобою, вечірні прогулянки містом інші ніж вдень, - мрійливо сказала Олеся, - Мені ще подобається Червоний корпус університету ввечері, виходить дуже насичений темний колір. До речі, архітектурний стиль у будівлі – класицизм, а от корпуси бібліотек імені Максимовича та імені Вернадського – неокласицизм.

- Ти знову мене плутаєш… Яка бібліотека імені Вернадського? – здивувалася Софійка. – Вона ж на Деміївці.

- Там знаходиться головний корпус, який добудували у 1989 році, але ж сама бібліотека заснована ще у 1918 році. Тож філіал №1 бібліотеки імені Вернадського – це будівля по вулиці Володимирській 62, або якщо дивитися з парку Шевченка на Червоний корпус, то зліва від нього. А будівля справа – це університетська бібліотека імені Максимовича, або Володимирська 58.

- А ти знаєш що можна прийти на екскурсію в корпус який на Деміївці? Кажуть дуже інстаграмне місце, хочу туди. Я навіть в інсті бачила, що зробили одяг за мотивами київського радянського модернізму. Ось глянь, – Софійка протягнула подружці телефон з фото.

	
Рис. 43	Рис. 44

- Ухти! Київська архітектура надихає! – Олеся з цікавістю розглядала фото. – Не впевнена, що я б таке носила, бо не мій стиль, але виглядає круто!

- Згодна, мода це ж теж мистецтво, в інсті я підписана на багато блогерок, які розказують про цікаве в моді. Так ти чула про екскурсії у Вернадку? – знову запитала Софія в подруги.

- Ні, але є онлайн тури. Ну ось, наприклад, тобі посилання, прогуляйся залами. Натисни три крапочки у нижній частині картинки, тобі відкриється справа список залів. На вкладці «Вхід» можеш роззирнутися і на стелі побачити величезне панно на 300м^2, правда, воно трохи засвічено сонцем у момент зйомки. А по вкладці «зала 3» можеш побачити знамениті сходи-пандус. Скажи мені прізвище, яке написано на найближчому бюсті?

Посилання на онлайн тур Національною бібліотекою імені Вернадського

(Більш детально про архітектуру будівель бібліотеки імені Вернадського можна переглянути на Youtube у цьому ролику. Про сходи-пандус на третій хвилині, але потрібного бюста там не видно).

Посилання на відео «Сторіччя бібліотеки імені Вернадського. Архітектура» від Суспільне. Новини

Завдання: Перейдіть за посиланням та відкрийте вкладку «Зала 3». Оберіть фото зі сходами і роздивіться бюст.

Підказка: Ця людина вважається одним з винахідників радіо.

Відповідь: Попов.

ЗАГАДКА 4

- Бачу бюст, наче Попов. Так це ті самі які можна побачити в багатьох музичних відео? Наприклад, у кліпі ONUKA на пісню Guma? – запитала Софійка.

- Дай гляну, - Олеся переглянула ролик. – Ні, на початку кліпу дійсно вхід до Вернадки, а ось сходи-пандус з бібліотеки КПІ. Будівлю для неї зводили у 1970-ті. А от про старі корпуси Політеху кажуть, що вони побудовані у «цегляному стилі».

Посилання на відеокліп гурту ONUKA

- Цегляному?- зацікавилася Софійка.

- Так, цегляному. Так умовно називають архітектуру будівель які не тинькували, це зменшувало вартість будівлі і можна було «погратися» цегляним декором. Київ був знаменитий своєю жовтою цеглою, бо місцева глина при висиханні давала саме такий колір.

- Ага, я навіть бачила на Татарці будинок, де сучасна огорожа зроблена з різної старої київської цегли. Тієї, що вироблялася на різних заводах, і кожен з них мав своє тавро.

	
Рис. 45	Рис. 46

- Так-так! – Підтвердила Олеся, - ми ж з тобою разом були на тій екскурсії по Татарці. А тепер згадуй як виглядає Художня Академія (НАОМА), це теж київський цегляний стиль. Будівлю зводив для Духовної Семінарії відомий київський архітектор Євген Єрмаков. Він дуже багато працював у Києві, особливо у Києво-Печерській лаврі. Пам'ятаєш будівлю, в якій знаходиться Музей декоративного мистецтва? Це теж його робота.

- А в тому музеї зберігається найбільша колекція картин відомої української художниці про яку ми з тобою вже говорили – Марії Примаченко. Зараз загадаю тобі одну з її картин.

4	6	7	1	5	8	2	9	3
І		Б	С	Й	И	И	К	Н

Рис. 47

Завдання: Зрозумійте логіку завдання Софійки та назвіть картину Марії Примаченко.

Підказка: Переплутані букви треба поставити в правильному порядку.

Відповідь: Синій бик.

ЗАГАДКА 5

Олеся швидко зрозуміла як розгадувати головоломку:

- Це Синій бик. Мені мама розказувала, що в дитинстві любила телевізійну програму «На добраніч діти». Анімацію яку показували під колискову по закінченню передачі робили надихаючись світом Марії Примаченко. Подивися, ти й бичка тут впізнаєш, - Олеся показала подрузі ролик на ютюбі.

- А я бачила, що випустили серіал «Дивосвіт», де герої змальовані з картин Примаченко. Дуже класна ідея! І біля Південного вокзалу тепер є скульптури Примаченко, а на Печерську є бульвар її імені.

Посилання на відео «На добраніч, діти»	Посилання на мультсеріал «Дивосвіт»

Рис. 48

- А знаєш, що бульвар ПриЙмаченко? – запитала Олеся в подруги. – Хоча правильне написання прізвища без літери «й», бо вона сама підписувала свої картини як Примаченко.

- Цікаво, я не звертала увагу на таблички, коли гуляла бульваром. Було б круто, якби вздовж бульвару зробили скульптури та тематичні лавочки! – мріяла Софійка.

- До речі, Марія Оксентіївна та й інші митці доклали зусиль до відкриття одного київського навчального закладу. Уяви, що ти зараз на бульварі Примаченко, наприклад біля будинку №7, тобі треба дійти до бульвару Лесі Українки, не переходячи вулицю знайти найближчу зупинку громадського

транспорту, сісти на 15 чи 38 тролейбус, і вийти на четвертій зупинці. Який навчальний заклад буде поряд з тобою? Так навіть називається зупинка громадського транспорту. Але мені потрібна аббревіатура.

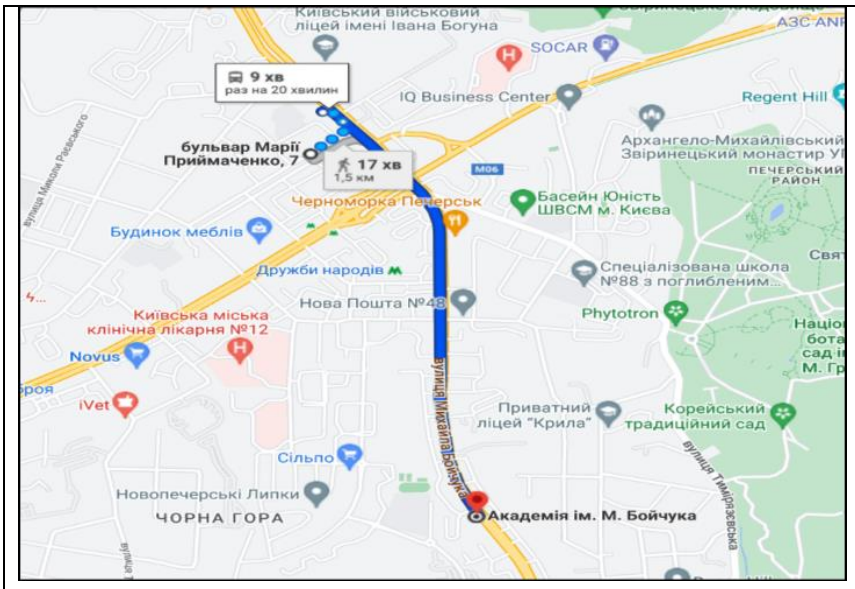

Рис. 49

Завдання: Зорієнтуйтеся на мапі та назвіть заклад освіти. Вам потрібна аббревіатура.

Підказка: За посиланням тут знайдете маршрут 38 тролейбуса. Подивіться назви зупинок, серед них знайдете Академію. Вбийте в пошук назву зупинки та побачите аббревіатуру закладу.

Посилання на маршрут тролейбуса №38

Відповідь: КДАДПМД.

ЗАГАДКА 6

Софійка відкрила на телефоні Google Maps і зорієнтувалася. Потім ввела у пошук назву зупинки, щоб знайти правильну аббревіатуру навчального закладу.

- Це ж навіть складно вимовити, - Софійка зосередилася, - К-Д-А-Д-П-М-Д. Так, а що ж ховається за цими буквами. Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва і дизайну імені Бойчука. Це той Бойчук від якого «бойчукізм» - синтез українського фольклорного образотворчого мистецтва і церковного мистецтва Візантії?

- Саме так, він був прихільником неовізантизму та основоположником українського монументального живопису. А ще є одним із засновників Української академії мистецтв. Ми з тобою майже про кожного трохи поговорили. Давай знову відкриємо фото засновників і спробуємо назвати кожного. Михайла Грушевського всі одразу впізнають – він сидить у центрі. Біля нього справа Іван Стешенко – український громадський і політичний діяч, генеральний секретар освіти при Центральній Раді. Ми з тобою раніше говорили про Георгія Нарбута (перший стоїть) та Абрама Маневича (перший сидить), а от хто інші?

Посилання на завдання

Завдання: Використовуючи підказки Олесі позначте кожного засновника. Скажіть кодову фразу після виконання завдання.

Підказка: Ви можете знайти у пошуку підписане фото засновників Української академії мистецтв. Наприклад, отут.

Посилання на підказку

Відповідь: Поговоріть про Миколу Бурачека.

ЗАГАДКА 7

- Як схожі між собою брати Кричевські! А останній сидить Микола Бурачек? – запитала Софія.

- Так, він живописець та історик мистецтва. Він вивчав художні роботи Тараса Шевченка і писав картини за його віршами. Ось, наприклад, картина «Реве та стогне Дніпр широкий». І Київ малював, легко впізнаєш які саме будівлі, - Олеся показала картини в телефоні.

	
Рис. 50	Рис. 51

- Звичайно, – Університет та Художній Музей, – легко впізнала Софія.

- А ще, Бурачек деякий час працював з відомим київським архітектором Іосіфом Каракісом, який працював і в стилі конструктивізму, і неокласицизму

з неоампіром, і звертався до українського бароко в своїх роботах. У Києві його будівель багато, серед них як житлові, так і адміністративні. І всі вони дуже цікаві, хоча б Будинок офіцерів – звертала увагу на маскарони? – запитала Олеся в Софії, – Ми звикли, що маскарони це про модерн і, зазвичай, жіноче обличчя – а тут військовий.

	
Рис. 52	Рис. 53

- Так, вони класні. І в музей Збройних Сил треба піти, мабуть там є багато нового в експозиції, пішли на наступних вихідних, він працює? – запропонувала Софія.

- Зараз перевірю, - Олеся відкрила сайт музею, - так, вихідний у музея в …

Посилання на сайт музею

Завдання: Знайдіть інформацію на сайті, у який день не працює музей.

Підказка: Пошукайте в «підвалі» сайту, це самий низ.

Відповідь: Понеділок.

- Архітектурні роботи Іосіфа Каракіса зацікавлюють деталями. У Луганську він проєктував готель «Україна», там можна побачити натхненність українським бароко.

- Зараз роздивлюся, - Софійка відкрила галерею. – Хм, схоже на цегляний стиль про який ти мені сьогодні розказувала.

Олеся теж почала роздивлятися фото:

		
Рис. 54	Рис. 55	Рис. 56

- А й точно, хоча не думаю, що правильно порівнювати. Через цю будівлю архітектора згодом звинуватили в націоналізмі, занадто багато в ній українського…

- Сподіваюся, що ми побачимо цю будівлю якось на екскурсії, - Софійка взяла подругу за руку.

- І я! Тож зі сподіваннями про екскурсію до українського Луганську, пішли на наступних вихідних в музей історії українського війська.

РОЗДІЛ VI. КІНОМИСТЕЦТВО

ЗАГАДКА 1

Подружки Софійка та Олеся сиділи на лавці біля місцевої кав'ярні, жували солодкі булочки і вкотре обговорювали те, про що почули на занятті свого гуртка.

Олеся як завжди поважно зазначила:

- Переоцінити вплив кіномистецтва на суспільство, на інших митців дуже важко. Адже режисери та оператори роблять натяки в своїх роботах на інші фільми, а художники та скульптори створюють свої роботи по мотивах кіно. По Києву є ціла серія пам'ятників, де втілені персонажі відомих фільмів. Це Проня Прокопівна зі Свиридом Голохвастовим (фільм «За двома зайцями»), капітан Титаренко (фільм «У бій ідуть самі старі»), сліпий Паніковський (фільм «Золоте теля»). Тобто пам'ятники не тільки акторам, а й їхнім персонажам, бо так вони сподобалися публіці.

		
Рис. 57	Рис. 58	Рис.59

- Ти ще забула персонажів фільму «Місце зустрічі змінити не можна» біля Міністерства внутрішніх справ, - додала Софійка.

Рис. 60

- О, точно. Мабуть через те, що у нього інші автори. «Мої» пам’ятники - авторства скульптора Володимира Щура, а «твої» - Володимира та Олексія Чепеликів. Володимир, до речі, автор пам’ятника Шевченку у Чернігові, пам’ятаєш ми з ним фотографувалися? – Запитала в подруги Олеся.

- Це була чудова поїздка! Чернігів – дуже затишне і стародавнє місто. А знаєш мій улюблений пам’ятник у Києві? Його теж створили Чепелики. Я заздалегідь приготувала загадку. Ось перед тобою таблиця, тобі треба перемножити цифри в шапці таблиці і дізнатися яку літеру писати під загаданими числами. Будь уважна, іноді підходять кілька букв, треба обрати правильну, – Софійка витягнула з портфеля зошита, у якому була розкреслена сторінка.

Завдання: Вирішіть головоломку Софійки.

Підказка: Зайдіть на сторінку Володимира Чепелика на Вікіпедії та пошукайте якому артисту театру та кіно він створив пам’ятник.

	5	6	7	8	9
2	Я	О	Т	А	И
3	Н	Л	М	П	В
4	К	І	У	Е	Ч

24	16	21	‘	10	14	15	18	20
			‘					

21	18	20	12	18	24

10	20	12	27	36	32	15	20	28

Рис. 61

Відповідь: Пам’ятник Миколі Яковченку.

ЗАГАДКА 2

- Пам’ятник Миколі Яковченку біля театру Франка!! – вигукнула Олеся. – Він грав у багатьох фільмах і був майстром епізодичних ролей. Режисер Сергій Параджанов бачив у ньому українського Чарлі Чапліна. Я теж дуже люблю цей пам’ятник, у нього ще біля ніг сидить такса!

- Так, це собака самого Миколи Федоровича, таксу звали Фан-Фан. Дуже схожий пам’ятник є й Прилуках звідки родом актор, – Софійка нагуглила фото в телефоні, щоб показати подрузі.

	
Рис. 62	Рис. 63

- Значить треба їхати в Прилуки і фотографуватися з Яковченко та Фаньою! – розсміялася Олеся. - Повертаючись до скульптора Володимира Щура. Він спроєктував ще один пам’ятник – режисеру Олександру Довженку та оператору Данилу Демуцькому. Я колись читала, що його хотіли встановити на Хрещатику.

- Ого! У самому центрі міста? – здивувалася Софійка.

- А чому ти так дивуєшся? Довженко - це класик світового мистецтва, фундатор українського кіно, його іменем названа київська кіностудія. Ідея пам’ятника в тому, що він відображає процес зйомок, Довженко стоїть з рупором, а Демуцький з кінокамерою. Класний динамічний пам’ятник. А знаєш про який фільм йдеться? – запитала Олеся. – Ось тут є назви різних фільмів, серед них є потрібний.

Посилання на загадку

Завдання: Перейдіть за посиланням та знайдіть серед переліку фільм Довженка.

Підказка: Пошукайте інформацію над якими фільмами працювали разом Довженко та Демуцький.

Відповідь: Земля.

ЗАГАДКА 3

- Фільм «Земля», - дуже швидко відповіла Софійка, - це була легка загадка. Він займає другу позицію в списку 100 найкращих українських фільмів. А знаєш який фільм займає першу?

- Підозрюю, що «Тіні забутих предків» Сергія Параджанова, – спробувала вгадати Олеся.

- Правильно! А хто грав головну чоловічу роль у фільмі?

- Ну це вже дуже просто – Іван Миколайчук, - без паузи відповіла Олеся. – Фільм знімали на кіностудії Довженко, раптом ти й про це запитаєш.

- А знаєш де Миколайчук жив у Києві? У якому житловому масиві? – запитала в подруги Софійка. – Там на будинку й меморіальна дошка є. Ось тобі підказка у вигляді ребуса.

Завдання: Розгадайте ребус

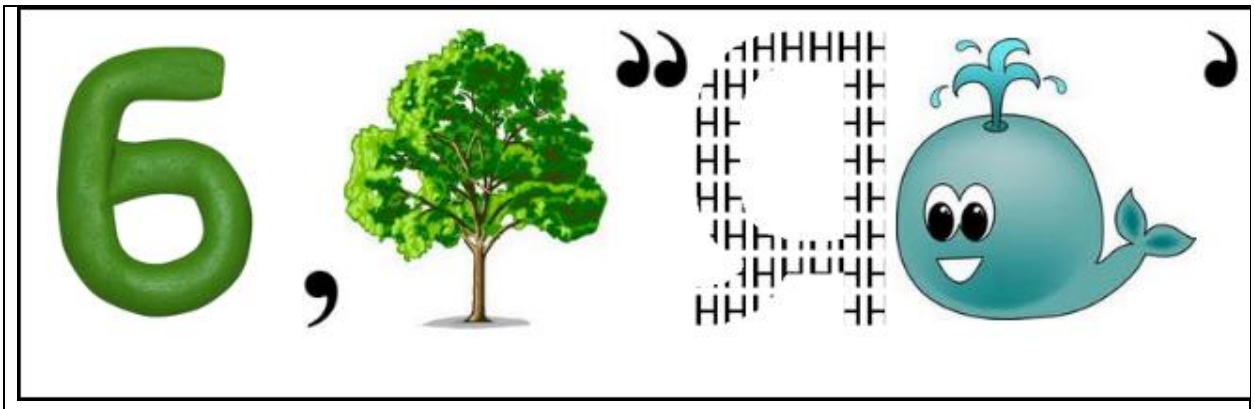

Рис. 64

Підказка: У якому житловому масиві Києва є вулиця Івана Миколайчука?

Відповідь: Березняки.

ЗАГАДКА 4

- Ух-ти! Миколайчук жив на Березняках? – здивувалася Олеся. – Хоча це дуже логічно, там же вулиця на його честь. Мабуть і будинок стоїть на тій вулиці?

- Ну да. На ньому й меморіальна дошка є, – Софійка швидко знайшла фото в телефоні і запитала, - то ти дивилася фільм «Тіні забутих предків»?

Рис. 65

- Так, але було важкувато, - зізналася Олеся. - Фільму майже 60 років, він дуже відрізняється від сучасного кінематографу. Але для того часу це була геніальна стрічка, треба розуміти епоху коли було її створено.

- Ага, от тут я тобі можу підказати як зрозуміти шедевральність «Тіней». – Софійка дуже зраділа, що може допомогти Олесі. – Є такий блогер Віталік Гордієнко, автор Youtube каналу «Загін Кіноманів». Він знається на кіно і робить на різні фільми огляди, я не завжди з ним погоджуюсь, але слухати та дивитися його цікаво. У нього вийшов годинний ролик про фільм «Тіні забутих предків», там є і про історію створення, і про вклад у світове кіномистецтво і про фігури акторів та режисера. Дуууууууже цікаво. У ролика майже мільйон переглядів, для українського ютюба це показник! І сам канал дуже цікавий, мені сподобалися ролики про іноземних співаків які знімали свої кліпи в

Україні, які реклами тут знято, про згадки України в іноземних фільмах та серіалах. Ну і, звичайно, огляди на українське та іноземне кіно.

Посилання на відеоролик

- А в ролику про «Тіні забутих предків» сказано про прем'єру фільму в Києві? – зацікавилася Олеся.

- Так! І про подальші політичні репресії. Про це йдеться в одній з частин ролика (увага з 59 хвилини!). Прем'єра була в кінотеатрі ….

Завдання: Уважно слухайте автора з 59 хвилини ролика. Він вказує назву кінотеатру де відбулася прем'єра.

Підказка: Будівля кінотеатру знаходиться в самому центрі міста по вулиці Городецького 5.

Відповідь: Кінотеатр Україна.

ЗАГАДКА 5

- Кінотеатр Україна… Це ж він зараз не працює? – запитала Олеся.

Софійка кивнула головою.

- А знаєш, що стояло на місці цього кінотеатру раніше?

Софійка знову кивнула головою:

- Цирк Крутікова. Це була найбільша концертна зала тогочасного Києва, адже розрахована вона була на 2 тисячі глядачів. До речі, архітектором був Едуард Брандтман і це була перша будівля у відверто яскравій стилістиці модерну в Києві. Чого варта тричастинна арка-вікно, яка займала майже весь фасад.

Рис. 66

- Шкода, що можемо розглядати цю будівлю тільки на старих фото. Її було знищено під час Другої Світової війни як і більшу частину старого Хрещатику, - сумно сказала Олеся. – А на Хрещатику було кілька кінотеатрів, точніше залів для кіно, бо сеанси показували у великих приміщеннях у різних будівлях. Це часи ще німого кіно, зіркою якого була полтавчанка Віра Холодна.

- Нам про неї розказували на екскурсії в Одесі, бачили її пам’ятник. А ти знаєш який киянин присвячував їй свої вірші та романси, такі як «Лиловый негр», «Маленький креольчик»? Він жив біля Золотих Воріт, а на Андріївському узвозі кілька років тому відкрили йому пам’ятник. Як раз в образі сумного П’єро, який він так любив.

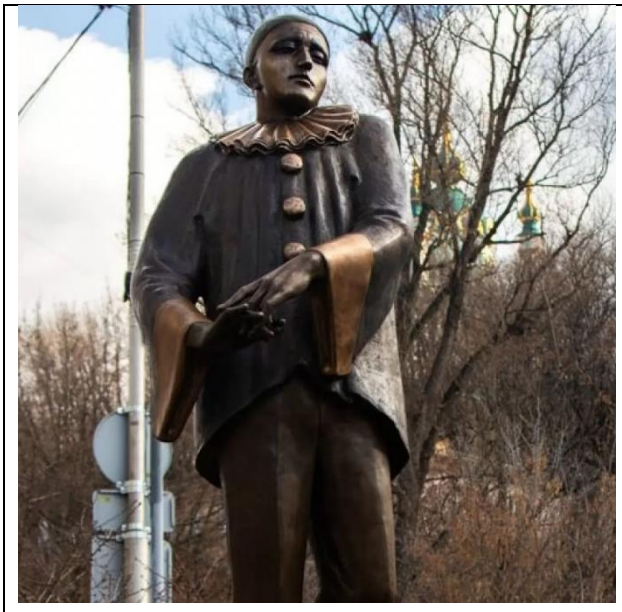	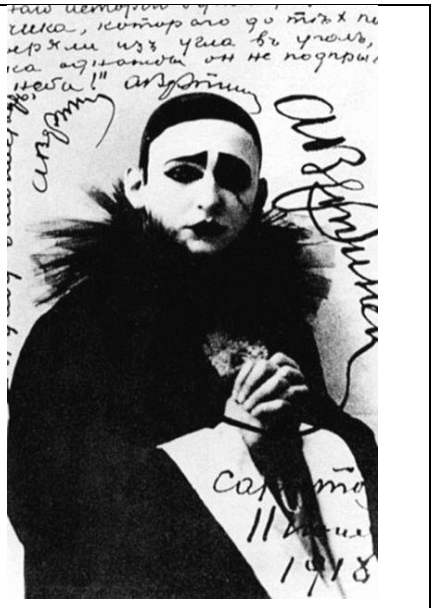
Рис. 67	Рис. 68

Завдання: Про кого говорить Софія? Назвіть ім'я та прізвище.

Підказка: Загугліть автора віршів «Лиловый негр» та «Маленький креольчик».

Відповідь: Олександр Вертинський.

ЗАГАДКА 6

- Це Олександр Вертинський. Він і сам знімався в кіно, мав за це нагороди. І обидві доньки дуже відомі актриси. Як ти думаєш він був закоханий у Віру Холодну? – Олеся задумливо роздивлялася чорно-білі фотографії актриси в телефоні.

- Мені здається, що у неї було закохано багато чоловіків, і серед них були відомі та багаті. Коли вона несподівано померла через важку форму грипу, на похорон прийшла ледь не вся Одеса. Тобі варто послухати про Віру в Одесі або сходити в київський Музей театрального, музичного та кіномистецтва України (МТМКУ). Це прекрасний музей, його варто відвідати багато разів. Адже як за один візит можна дізнатися все про театр, музику та кіно?

Олеся задумалася:

- Слухай, а я дійсно погано знаю цей музей, це ж той що на території Лаври? Я там була дуууууже давно, треба відвідати. А ну які там години

роботи… - дівчинка відкрила нову веб-сторінку на телефоні для пошуку. – Хм, у них непоганий сайт.

Посилання на сайт музею

Тут і відео-екскурсії є та записані лекції. Клас, треба послухати. А бачиш емблему музею? Впізнаєш?

Рис. 69

Софійка взяла телефон подруги, щоб краще роздивитися:

- Це ескіз костюму до балету Броніслави Ніжинської. Ми з тобою говорили про її школу танцю в Києві. А створив ескіз Вадим Меллер, дивно, що ми про нього не поговорили минулого разу. Він тісно працював з Лесем Курбасом. І саме з українського театру-студії «Березіль» починає свою історію цей Музей. Коли я була на екскурсії нам розказували. Театр і кіно дуже близькі види мистецтва, але в той самий час дуже різні. Коли зароджувалося українське кіно, то перші стрічки були саме екранізацією театральних вистав. А ну скажи мені чий ніс живе на вулиці Десятинній?

Завдання: Дайте відповідь на питання Софійки. Кому присвячений пам’ятник ніс на вулиці Десятинній.

Підказка: Пам’ятник присвячено автору повісті «Ніс».

Відповідь: Микола Гоголь.

ЗАГАДКА 7

Олеся здивовано протягнула:

- На Десятинній є пам’ятник-ніс, це присвята Миколі Гоголю. Але до чого тут кіно?

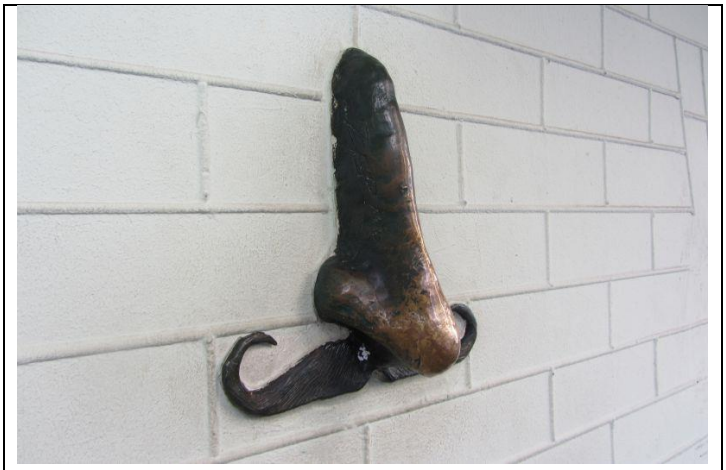

Рис. 70

- Перший Український кольоровий фільм був «Сорочинський ярмарок», а це повість Миколи Гоголя. – Софійка була задоволена, що змогла заплутати подругу. – Його зняли в далекому 1939 році, тоді кольорова зйомка була ще експериментальною. Знімали одразу на дві плівки в одній кінокамері. Цей метод називається «біпак».

- Хм… У 1939? Мабуть цей фільм показували і в «першому», - Олеся іронічно виділила це слово, – кінотеатрі Києва «Жовтень». Кінотеатри в Києві вже були, але як я вже казала, то були приміщення в інших будівлях, а не окрема архітектурна споруда. А от «Жовтень» став такою окремою спорудою. Цікаво, що він ніколи не змінював свого призначення, навіть у часи Другої Світової війни тут був кінотеатр, правда називався він тоді «Глорія».

- Мої батьки дуже люблять «Жовтень» – вони туди навідуються коли йдуть кіно-фестивалі та показують авторське кіно. А я більше люблю кінотеатр «Київ» на Великій Васильківській, він більш прикрашений – як ззовні, так і в інтер’єрі.

- Воно й не дивно, - зазначила Олеся, - це ж радянський неокласицизм. Радянські архітектори любили звертатися до класичної античної архітектури. Ось для порівняння будівля скарбниці в грецькому місті Дельфи та фасад нашого кінотеатру.

<table>
<tr><td>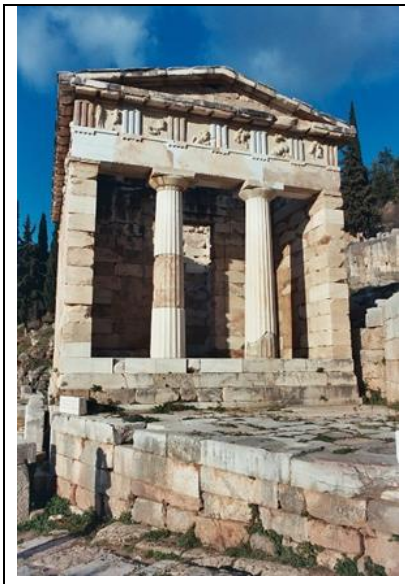</td><td>
</td></tr>
<tr><td>Рис. 71</td><td>Рис. 72</td></tr>
</table>

- Схоже! – погодилася Софія. – Верхівки колон різні, у кінотеатру вони з «равликами». Якого архітектурного ордену ці колони – доричного, іонічного, коринфського, тосканського чи композитного?

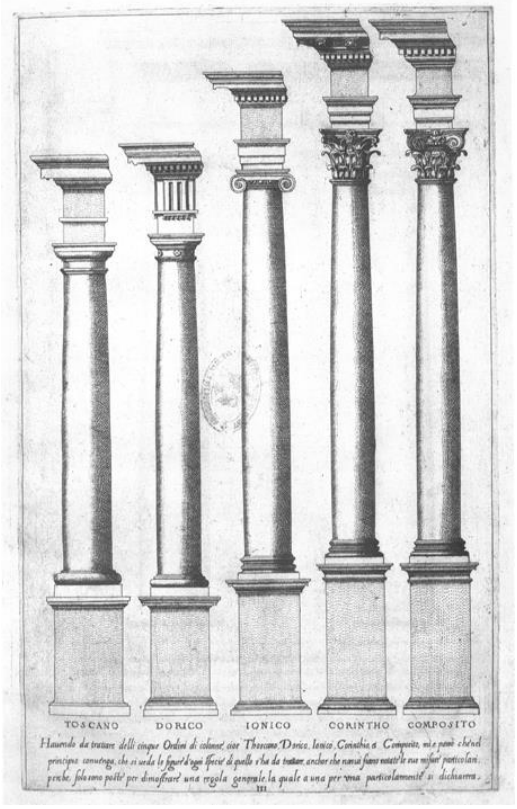

Рис. 73

Завдання: Назвіть архітектурний орден до якого належать колони на фасаді будівлі кінотеатру «Київ».

Підказка: На картинці потрібна назва третьої колони.

Відповідь: Іонічний.

- Іонічний орден, але я люблю композитний, він найскладніший. Як і все що я люблю – розсміялася Олеся.

- Ти мені сьогодні нічого на карті не загадала. Я здивована, - Софійка жартуючи тицьнула подругу ліктем.

- Нічого, наступного разу двічі загадаю, - пригрозила Олеся.

- Ну-ну, налякала, я здаюся, - Софійка підняла руки вгору у характерному жесті.

- Треба бігти додому. Булочки з'їдені, загадки всі загадані та відгадані. Час прощатися.

Подружки пішли на зупинку, ще трошки погомоніли і, як прийшов трамвайчик, попрощалися.

РОЗДІЛ VII. МУЗЕЇ ТА ВУЛИЧНЕ МИСТЕЦТВО

ЗАГАДКА 1

- Сьогодні було дуже цікаве заняття, правда? – звернулася Софійка до подруги. – Особливо було цікаво слухати про вуличне мистецтво. І я не знала, що слово «музей» пішло від давньо-грецьких богинь Муз, і що перші музеї з'явилися аж в ті часи.

- Так, дуже хороший урок. Ти чула про «Ніч музеїв»? У нас в Києві таке теж проходило. Відвідувала музеї вночі? – Олеся подивилася на Софійку.

- Так, але не в «Ніч музеїв», а з творчим об'єднанням «Ніч в університеті», я за ними слідкую в Інстаграмі. Ходила з ними до КПІ. – похвалилася Софійка.

Посилання на акаунт «Ніч в університеті»

- Ух ти! Як це ти мені про таке не розказувала? – здивувалася Олеся.

- Не знаю, мені здавалося що я тижнями про цей досвід говорила. Було дуже круто. Головний корпус КПІ дуже красивий, як ззовні, так і всередині. Там ще є радянські мурали, нам сьогодні про сучасні розказували, а якось старі не згадали.

Рис. 74

Рис. 75

- Може на наступному занятті розкажуть, бо сьогодні більше про музеї та галереї говорили. Радянське монументальне мистецтво дуже цікаве, звичайно, що його використовували багато для пропаганди, але погодься, що є цікаві приклади. Я дуже люблю мозаїки на проспекті Перемоги, а які класні роботи в Палаці дітей та юнацтва! Я тобі показувала відновлений фонтан біля Палацу, пам’ятаєш?

Софійка кивнула:

- Так, ти мені ще обіцяла зводити в мистецьке подвір’я на Малопідвальній, де можна побачити роботи, ммм, знову забула як їх звати.

- Ада Рибачук та Володимир Мельниченко. А де оця мозаїка згадаєш? Тут можна впізнати будівлі на Майдані, Оперний театр та Верховну раду, а знаходиться мозаїка в …?

Рис. 76

Завдання: Де знаходиться загадана мозаїка Володимира Мельниченка та Ади Рибачук?

Підказка: До цієї будівлі прибувають міжнародні автобуси.

Відповідь: Київський Центральний автовокзал.

ЗАГАДКА 2

- На Центральному автовокзалі, - одразу впізнала Софійка, - їх кілька років тому поновлювали. Це було у всіх новинах, активісти захистили ці твори мистецтва під час реконструкції, і можна було навіть взяти участь та самому викласти мозаїки. Є хороший ролик про це на Youtube. І на тому ж ютюбі доволі багато роликів про радянське монументальне мистецтво.

Посилання на відеоролик про мозаїки Центрального автовокзалу

- Так, і про знищений Маріуполь багато сюжетів, бо в цьому місті було одне з найбільших в Україні зібрань мозаїчної монументалістики. Багате індустріальне місто могло замовити знаних митців для того, щоб вони створили там свої шедеври. А зараз все понищено російськими військами. Ось наприклад мозаїка Алли Горської, відомої шістдесятниці, - Олеся знайшла фото руйнувань в інтернеті.

Рис. 77

- Вони й наші музеї нищать – Музей Марії Примаченко в Іванкові, музей Сковороди на Харківщині, викрадені колекції з музеїв півдня. Нам не тільки повертати, те що вкрали зараз, а те й що вкрали давно. А ну скажи мені ім’я та прізвище відомого киянина, майстра супрематизму, чий квадрат показують у Третьяковській галереї? – запитала Софійка в подруги.

Завдання: – дайте відповідь на питання Софійки.

Підказка: Введіть у пошук «квадрат супрематизм» та побачите автора картини.

Відповідь: Казимир Малевич.

ЗАГАДКА 3

- Це легко, - усміхнулася Олеся, - Казимир Малевич. У нас і вулиця така є в центрі міста, її перейменували у 2012, як раз перед футбольним чемпіонатом «Євро 2012». Ми почали заявляти свої права на митців, які Російська Федерація собі привласнила.

- Так, у нас тепер в назвах київських вулиць є імена тих багатьох про кого ми з тобою говорили весь цей час. Як наприклад, Олександра Екстер - відома діячка українського авангарду, тепер її вулиця є в Деснянському районі Києва. Це з останніх перейменувань.

- Ти знаєш, мені здається класно, коли є й інші форми пам’яті, а не тільки в топонімах чи пам’ятниках та меморіальних дошках. Як приклад, пам’ятаєш жирафу біля нашого Зоопарку?

- Звичайно! Кльова яскрава жирафа, - усміхнулася Софійка.

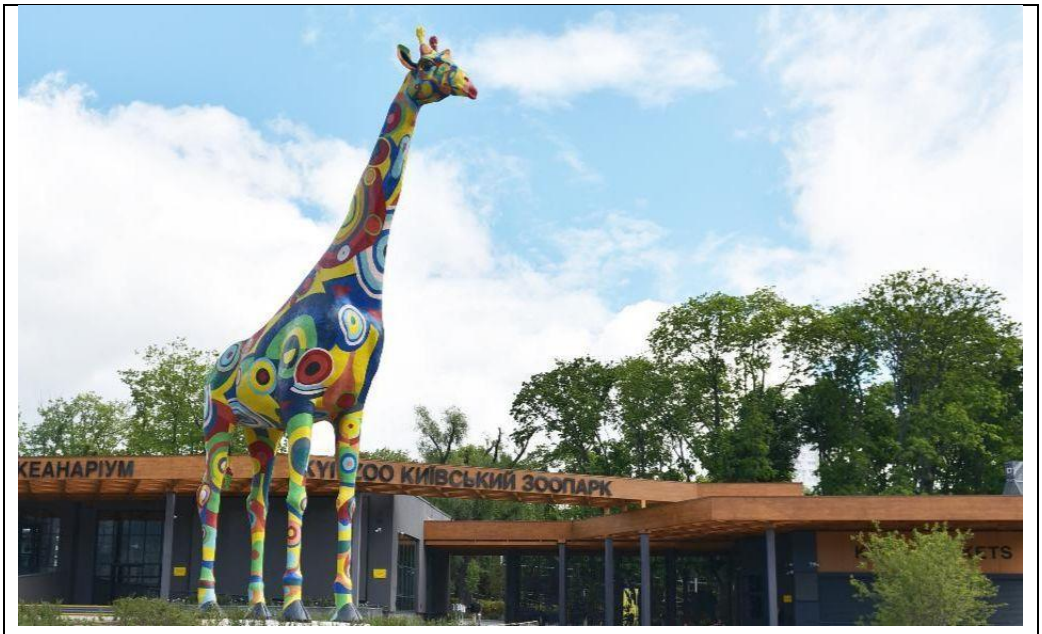

Рис. 78

- Вона не просто яскрава, а розмальована в стилі відомої дизайнерки родом з Одеси, яка підкорила Париж. Це чудовий приклад і вуличної скульптури, і своєрідної форми пам’яті, і витвору мистецтва. Зараз тобі її загадаю. Підбери антоніми до слів і постав позначені кольором літери у потрібному порядку.

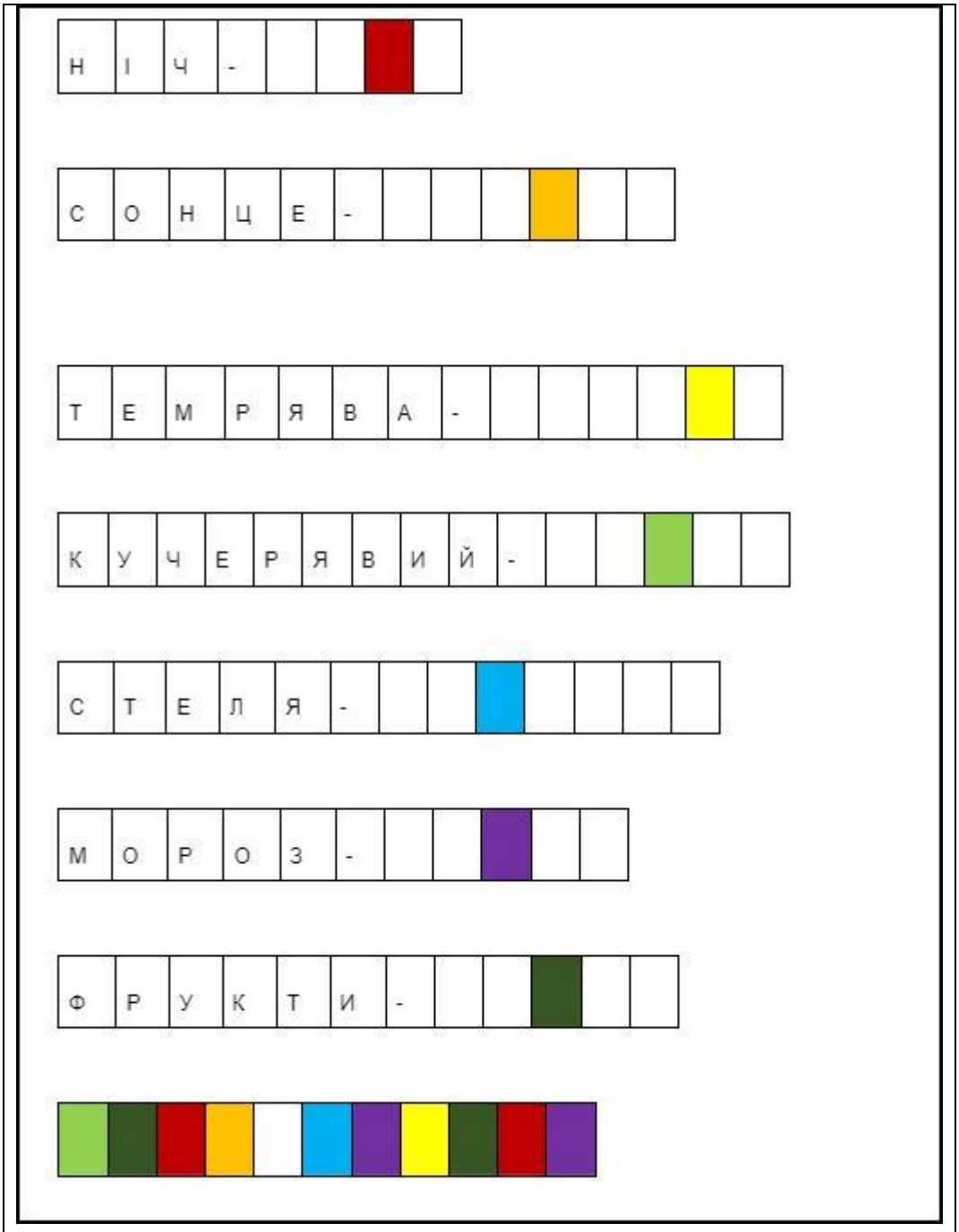

Рис.79

Завдання: Виконайте вправу.

Підказка: Ніч/день, сонце/місяць, темрява/світло, кучерявий/лисий, стеля/підлога, холод/спека, фрукти/овочі.

Відповідь: Соня Делоне.

ЗАГАДКА 4

– Соня Делоне! – вигукнула Софійка, - Вона ж дружила з Олександрою Екстер та з багатьма іншими представниками українського авангарду. Мотиви її творчості досі користуються популярністю у дизайнерів одягу.

	
Рис. 80	Рис. 81

Соня пошукала фотографію жирафи біля київського зоопарку.

- Дивно, що я не здогадалася, що розмальована жирафа натяк на Соню Делоне. Ай-яй-яй, соромно мені, - дівчинка жартома почала бідкатися.

- Зараз подивимося, як ти засоромишся на мапі, у цей раз будемо не тільки пішки ходити, а й на громадському транспорті їхати. Готова? – Олеся запитала в подруги.

Софійка кивнула.

- Ти від жирафи йдеш до найближчої станції метро, їдеш в бік центру та виходиш на п’ятій зупинці. З платформи єдиний вихід, не переплутаєш. А вже на вулиці повертай ліворуч та йди вздовж вулиці, нікуди не повертай. Опинишся у парку біля відомого музею, який відкрили у 2009 році. Назви його.

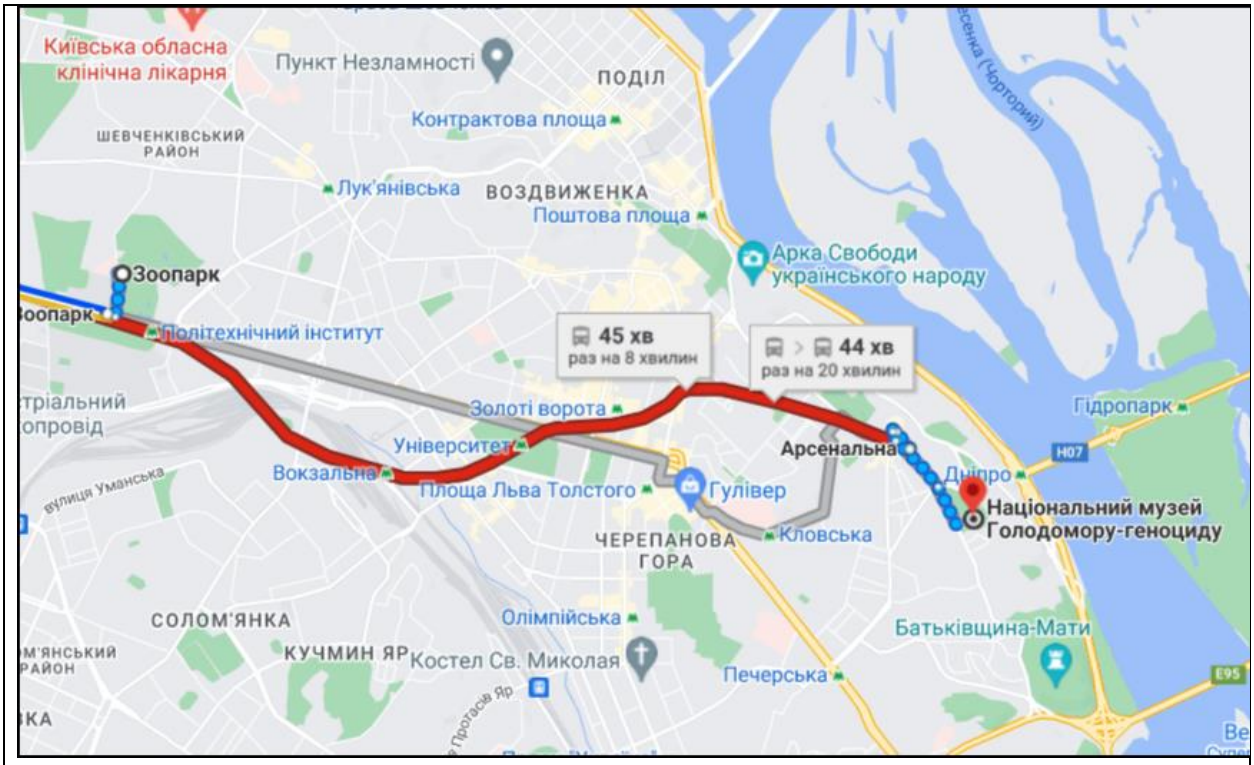

Рис. 82

Завдання: Зорієнтуйтеся на мапі по маршруту, який загадала Олеся, та назвіть музей.

Підказка: Музей знаходиться в Парку Слави.

Відповідь: Національний музей Голодомору-геноциду.

ЗАГАДКА 5

Софійка вже впевнено орієнтувалася на мапі і через хвилину-дві сказала:

- Я так дійду до парку Слави, а в ньому Національний музей Голодомору-геноциду. Це ж меморіальний музей? – запитала в подруги дівчинка.

- Мабуть так, меморіальний це ж про пам'ять. Бувають важливі історичні події і роблять меморіальні музеї, а бувають що меморіальні музеї присвячені людині, яка пов'язана з цим місцем. Дуже часто це літературно-меморіальні або історико-меморіальні – у Києві це музеї Максима Рильського, Михайла Грушевського, Марії Заньковецької, Музей видатних діячів української культури та інші. Нам же сьогодні розказували на занятті, - Олеся подивилася здивовано на Софійку, - ти заплуталася?

- Трохи є. Я не дуже люблю теорію… - зніяковіла дівчинка.

- Ну тоді ось тобі практика, - усміхнулася Олеся. – Ось хороша інтерактивна вправа, підбери означення до кожного музею. Хоча поділення доволі умовне, але це має тобі допомогти побачити різницю.

Посилання на вправу

Завдання: Виконайте інтерактивну вправу за посиланням, скажіть яка кодова фраза.

Підказка: Кожна фотографія має в куточку літеру «І», це назва музею. Вам має це допомогти.

Відповідь: Кодова фраза «А є ще заповідники».

ЗАГАДКА 6

Софійка виконала вправу:

- Не знаю, з чимось я би посперечалася. Музей Історії Святошинського району це ж теж історичний, не тільки краєзнавчий.

- Звичайно, я ж кажу поділення умовне. А є ще заповідники.

- Ну тут наче легко, заповідники – це про природу. – сказала Софія.

- Не обов’язково. – заперечила Олеся. - Перша асоціація, і це не дивно, з природними заповідниками – «Асканія-Нова», «Олешківські піски» чи парки у Криму та Карпатах. Але є ще поняття історико-культурні заповідники. От поряд з парком Слави, як раз один з них – це Лавра. Або якщо офіційно: Національний Києво-Печерський історико-культурний заповідник. Тому там каси біля центрального входу і потрібно купити квиток, щоб зайти на територію. Ось тут за посиланням ти побачиш своєрідну лінію часу з важливими подіями Лаврського заповідника. Скажи, що відбулося у 1990 році?

Завдання: Перейдіть за посиланням та надайте відповідь на питання.

Підказка: Коли натискаєш на подію на лінії часу тобі показує дату, коли відбулася подія.

Відповідь: Лавра внесена у «Список Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО».

ЗАГАДКА 7

- Написано, що Лавру внесли у «Список Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО». Наскільки я знаю тоді ж прийняли і Софійський собор, – сказала Софійка.

- Так, - підтвердила Олеся, - київських об'єктів прийнятих у список два – Лавра та Софія, а в попередньому списку ще Андріївська та Кирилівська церкви.

- Вони ж теж музейні, правильно? – запитала Софійка. - Я нещодавно заходила в Андріївську, то купляла квиток.

- Так, обидві церкви входять до Національного заповідника «Софія Київська». Як і музей Золоті Ворота.

- Мммм, не зрозуміла, - знову заплуталася Софія. - Це різні будівлі, різні каси, але один Заповідник?

- Так, є таке поняття як «філія», тобто частина якоїсь установи або організації. Часто великі музеї чи заповідники мають свої філії. Наприклад, Музей-квартира Миколи Бажана на вулиці Терещенківській є філією Національного музею історії України, а Мистецький центр «Шоколадний будинок» є філією Національного музею «Київська картинна галерея». Пам'ятаєш ми говорили, що у нас є Музей Шолом-Алейхема, відомого єврейського письменника? – запитала Олеся в Софійки.

- Так, пам'ятаю, він десь у самому центрі, але в ньому я ще не бувала.

- Він знаходиться на Бессарабці. Там доволі часто різні виставки проходять. Зайди на сайт музею, і знайди інформацію філією якого великого київського музею він є.

Посилання на сайт музею

Завдання: Перейдіть на сайт та відшукайте до складу якого музею входить Музей Шолом-Алейхема.

Підказка: Подивіться, що написано в «шапці» сайту, тобто найперші рядки зверху.

Відповідь: Музей історії міста Києва.

- Щось ти мене музеєзнавством замучила сьогодні, - Софійка наче й розібралася, але не була в цьому впевнена.

- Це ж окрема наука, а ми тут з тобою за годину намагаємося все по поличках розкласти. Люди роками це вивчають, працюють, підручники пишуть. І це ми ще з тобою не говорили про сучасні музеї, чула що в Гонконзі відкрили музей мемів?

- Мемів? Інтернет-жартів? Музей? – Софія була дуже здивована.

- Ага, і він дуже популярний. Скажи комусь, що й реклама теж може бути мистецтвом. Або вуличні розписи чи мурали. Он Бенксі в Україні намалював кілька граффіті, те що в Гостомелі оцінили в 9 мільйонів гривень! А граффіті з Бородянки зобразили на поштовій марці, у мене така є, - похвалилася Олеся.

- І в мене є, багато країн випустили поштові марки на підтримку України, і по всьому світу з’явилося багато муралів після повномасштабного вторгнення, - Софія почала шукати підбірку муралів в інтернеті.

Посилання на мурали

- Я вже вдома подивлюся, час додому бігти. Па! – Олеся помчала на зупинку трамвая.

ВИСНОВКИ

Інноваційні інтерактивні технології, зокрема ігрові, є актуальним та ефективним інструментом для освітянської спільноти як під час дистанційного навчання, так і в очному режимі. Використання квестів сприяє залученню дитини до навчання, яке відбувається граючись та робить здобувачів освіти активними учасниками освітнього процесу. Завдяки ігровим технологіям забезпечується зростання інтересу до навчання, підвищення мотивації, сприяння креативності та самостійності, адаптованості до можливих викликів, орієнтованості в інформаційному просторі, розвиваються пізнавальні, творчі компетентності. Командний квест може допомогти розвивати навички співпраці та комунікації між вихованцями, оскільки часто завдання вимагають взаємодії та обміну інформацією між учасниками. Гравці команди можуть брати участь в різних завданнях, виконувати різні ролі та використовувати свої здібності, щоб вирішити різні проблеми. Це сприятиме формуванню колективного духу та підвищенню ефективності роботи команди.

На основі навчально-практичного посібника «Мандрівка світом українського мистецтва» у педагогів є можливість розробити квести різних рівнів складності з використанням різних видів головоломок, що дає змогу індивідуалізувати навчання з увагою до потреб кожного вихованця. Навчально-практичний посібник «Мандрівка світом українського мистецтва» допоможе педагогам сформувати у вихованців ключові компетентності, залучити гуртківців до неймовірного світу мистецтва, зацікавити живою історією, навчити учнівство вчитись, аналізувати, системно та критично мислити. Запропоновані квести є ефективним засобом закріплення та поглиблення знань про українське мистецтво ХХ століття. Завдяки практикуму учнівство сприймає і розуміє вітчизняних митців як частину глобальної історії мистецтва.

Впевнені, що навчально-практичний посібник «Мандрівка світом українського мистецтва» стане в пригоді тим освітянам, які в надскладних теперішніх умовах прагнуть не лише сформувати в здобувачів і здобувачок

освіти ключові компетентності, передбачені освітніми стандартами, а й зберегти та посилити зв'язок українського учнівства з безцінним культурно-мистецьким надбанням України.

Список ілюстрацій

с.15	Рис. 1 URL:https://www.tripadvisor.ru/LocationPhotoDirectLink-g298047-d2179813-i40846102-Poltava_Regional_Museum-Poltava_Poltava_Oblast.html (дата звернення 30.04.2024). Рис. 2 URL:https://ua.igotoworld.com/ua/poi_object/2123_muzey-tarasa-shevchenko.htm (дата звернення 30.04.2024).
с.16	Рис.3 URL:https://umoloda.kyiv.ua/number/2770/188/96740/ (дата звернення 30.04.2024).
с.17	Рис. 4 URL:https://drive.google.com/file/d/1BUXSFHFvKJ2s8PlUIqiSOFp-PVhKaP03/view?usp=sharing (дата звернення 30.04.2024).
с.19	Рис. 5 URL:https://drive.google.com/file/d/1q5JRAz2UXWFosSS742RfSkdzZFof6d4w/view?usp=sharing (дата звернення 30.04.2024).
с.21	Рис.6 URL:https://unn.ua/ru/news/direktor-yurdepartamenta-nbu-svoim-pismom-k-fgv-fl-pitalsya-skrit-narusheniya-dopushchennie-natsbankom-v-otnoshenii-banka-konkord-ekspert (дата звернення 30.04.2024).
с.22	Рис.7 URL:https://drive.google.com/file/d/1NlIbBrCYXIgr9d05KBGHU9wkfSgOptvE/view?usp=drive_link (дата звернення 30.04.2024).
с.24	Рис.8 URL:https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A4%D0%B0%D0%B9%D0%BB:%D0%9C%D0%94_%D0%92%D1%80%D1%83%D0%B1%D0%B5%D0%BB%D1%8C.jpg (дата звернення 30.04.2024).
с.25	Рис.9

	URL:https://vechirniy.kyiv.ua/news/50107/ (дата звернення 30.04.2024). Рис.10 URL:https://uk.m.wikipedia.org/wiki/%D0%A4%D0%B0%D0%B9%D0%BB:%D0%9F%D0%B0%D0%BC'%D1%8F%D1%82%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%9A%D0%BD%D1%8F%D0%B3%D0%B8%D0%BD%D1%96_%D0%9E%D0%BB%D1%8C%D0%B7%D1%96.jpg (дата звернення 30.04.2024). Рис.11 URL:https://uk.m.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%B0%D0%BC%27%D1%8F%D1%82%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%AF%D1%80%D0%BE%D1%81%D0%BB%D0%B0%D0%B2%D1%83_%D0%9C%D1%83%D0%B4%D1%80%D0%BE%D0%BC%D1%83_(%D0%9A%D0%B8%D1%97%D0%B2)#/media/%D0%A4%D0%B0%D0%B9%D0%BB%3A%D0%9F%D0%B0%D0%BC'%D1%8F%D1%82%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%AF%D1%80%D0%BE%D1%81%D0%BB%D0%B0%D0%B2%D1%83_%D0%9C%D1%83%D0%B4%D1%80%D0%BE%D0%BC%D1%83_%D0%9A%D0%B8%D1%97%D0%B2.jpg (дата звернення 30.04.2024).
с.26	Рис.12 URL:https://marki.10ki.biz/p1250786-2018-1644-pochtovye-marki-mikhail-vrubel-devochka-na-fone-persidskogo-kovra-zhiv (дата звернення 30.04.2024).
с.27	Рис.13 URL:https://drive.google.com/file/d/1Mwf6RP3yHU6blZ7H9ylDC1N8nqcEpB-O/view?usp=sharing (дата звернення 30.04.2024).
с.29	Рис. 14 URL:https://drive.google.com/file/d/1xRK15x5KKhxeMiRhN2TV5g9n77be4pPy/view?usp=sharing (дата звернення 30.04.2024).
с.30	Рис. 15

	URL:https://drive.google.com/file/d/1Ij2ZqfraFifSp1u4UAK7-T6dhvFpEYwQ/view?usp=drive_link (дата звернення 30.04.2024).
с.31	Рис. 16 URL: https://zhekulina.tilda.ws/ (дата звернення 30.04.2024).
с.32	Рис. 17 URL:https://my-kiev.com/news/ferents-list-i-karolina-istoriya-lyubvi-kotoraya-nachalas-v-kieve.html (дата звернення 30.04.2024).
с.34	Рис. 18 URL:https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D0%B0%D0%BA%D1%81%D0%B8%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87_%D0%92%D1%81%D0%B5%D0%B2%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B4_%D0%9C%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%B0%D0%B9%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87 (дата звернення 30.04.2024). Рис. 19 URL:https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D0%B0%D0%BA%D1%81%D0%B8%D0%BC%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87_%D0%92%D1%81%D0%B5%D0%B2%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B4_%D0%9C%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%B0%D0%B9%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87 (дата звернення 30.04.2024).
с.38	Рис. 20 URL:https://maps.interesniy.kiev.ua/ru/streets/bolshaya-zhitomirskaya/glushchenko-nikolay-petrovich (дата звернення 30.04.2024).
с.39	Рис. 21 URL:https://drive.google.com/file/d/1QWEDbxkn8ey8oijo31ZoKWVr9UweJtPn/view?usp=sharing (дата звернення 30.04.2024).
с.41	Рис. 22 URL:https://bigkyiv.com.ua/novuyu-mini-skulpturku-proekta-shukaj-posvyatili-pamyatniku-pismennosti/ (дата звернення 30.04.2024).

с.42	Рис. 23 URL:https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D0%BA%D0%B0%D1%80%D0%B1%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%B5%D1%86%D1%8C#/media/%D0%A4%D0%B0%D0%B9%D0%BB:100karbovantsevUNR_R.jpg (дата звернення 30.04.2024).
с.43	Рис. 24 URL: https://uk.ucoin.net/coin/ukraine-2-hryvni-2015/?tid=49512 (дата звернення 30.04.2024). Рис. 25 URL:https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D0%BB%D0%B0%D0%B3%D0%BE%D0%B2%D1%96%D1%89%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F_(%D0%9C%D1%83%D1%80%D0%B0%D1%88%D0%BA%D0%BE) (дата звернення 30.04.2024).
с.45	Рис. 26 URL:https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%B0%D0%B4%D0%B8%D0%B1%D0%B0_%D0%9C%D1%83%D1%80%D0%B0%D1%88%D0%BA%D0%B0#/media/%D0%A4%D0%B0%D0%B9%D0%BB:%D0%9C%D0%B0%D0%BB%D0%B0%D1%8F_%D0%96%D0%B8%D1%82%D0%BE%D0%BC%D0%B8%D1%80%D1%81%D0%BA%D0%B0%D1%8F_14_%D0%9A%D0%B8%D0%B5%D0%B2_2012_01.JPG (дата звернення 30.04.2024).
с.51	Рис. 27 URL:https://www.cedra-journal.com.ua/2020/05/21/superzirky-u-vyshyvankah-ivan-franko-lesya-ukrayinka-myhajlo-grushevskyj-pablo-pikasso-dzhymmi-morrison-dzhymmi-pejdzh-etc/ (дата звернення 30.04.2024). Рис. 28

	URL:https://www.cedra-journal.com.ua/2020/05/21/superzirky-u-vyshyvankah-ivan-franko-lesya-ukrayinka-myhajlo-grushevskyj-pablo-pikasso-dzhymmi-morrison-dzhymmi-pejdzh-etc/ (дата звернення 30.04.2024).
с.53	Рис. 29 URL:https://uk.m.wikipedia.org/wiki/%D0%A4%D0%B0%D0%B9%D0%BB:%D0%9E%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%81%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D1%80_%D0%91%D0%BE%D0%B3%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D0%B7%D0%BE%D0%B2._%D0%9A%D0%B8%D1%97%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D0%BF%D0%B5%D0%B9%D0%B7%D0%B0%D0%B6,_1910.jpg (дата звернення 30.04.2024). Рис. 30 URL: http://www.old.kiev.ua/node/188 (дата звернення 30.04.2024).
с.54	Рис. 31 URL:https://drive.google.com/file/d/1yYSk-LSg7NQu48QIauwZ4EIcpMne2RP8/view?usp=sharing (дата звернення 30.04.2024).
с.55	Рис. 32 URL:https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A2%D0%B5%D1%80%D0%B5%D1%89%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%B8_(%D1%80%D1%96%D0%B4)#/media/%D0%A4%D0%B0%D0%B9%D0%BB:Stamp_of_Ukraine_s1405-06.jpg (дата звернення 30.04.2024). Рис. 33 URL:https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9D%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D1%85%D1%83%D0%B4%D0%BE%D0%B6%D0%BD%D1%96%D0%B9_%D0%BC%D1%83%D0%B7%D0%B5%D0%B9_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8#

	/media/%D0%A4%D0%B0%D0%B9%D0%BB:City_Art_Museum,_Kiev-1900.jpg (дата звернення 30.04.2024).
с.56	Рис. 34 URL:https://suspilne.media/sumy/262057-hto-takij-david-burluk-ta-ak-vin-povazanij-iz-sumsinou/ (дата звернення 30.04.2024). Рис. 35 URL:https://odessa-memory.info/index.php?id=109 (дата звернення 30.04.2024). Рис. 36 URL:https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D1%83%D1%80%D0%BB%D1%8E%D0%BA_%D0%94%D0%B0%D0%B2%D0%B8%D0%B4_%D0%94%D0%B0%D0%B2%D0%B8%D0%B4%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87#/media/%D0%A4%D0%B0%D0%B9%D0%BB:David_Burliuk_1914.jpg (дата звернення 30.04.2024).
с.57	Рис. 37 URL:https://drive.google.com/file/d/1M5XbIfEF_qmpHxBgJHhDrONiWiPkxP_9/view?usp=drive_link (дата звернення 30.04.2024).
с.60	Рис. 38 URL:https://drive.google.com/file/d/1o7DvCCfZwzbMc_mhvk5yvgo3ekiJWMF4/view?usp=sharing (дата звернення 30.04.2024).
с.61	Рис. 39 URL:https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%93%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D1%86%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D0%92%D0%BB%D0%B0%D0%B4%D0%B8%D1%81%D0%BB%D0%B0%D0%B2_%D0%92%D0%BB%D0%B0%D0%B4%D0%B8%D1%81%D0%BB%D0%B0%D0%B2%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87#/media/%D0%A4%D0%B0%D0%B9%D0%BB:%D0%91%D1%83%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D0%BE%D0%BA_%D0%91%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B5%D1%80%D1%81%D1%8C%D0%

	BA%D0%BE%D0%B3%D0%BE_1904.jpg (дата звернення 30.04.2024). Рис. 40 URL:https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%B5%D0%BD%D0%B0%D1%81%D0%B0_(%D0%9A%D0%B8%D1%97%D0%B2)#/media/%D0%A4%D0%B0%D0%B9%D0%BB:%D0%9A%D0%B0%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BC%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0_%D0%BA%D0%B5%D0%BD%D0%B0%D1%81%D0%B0_%D0%9A%D0%B8%D1%97%D0%B2_1911.jpg (дата звернення 30.04.2024). Рис. 41 URL:https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9D%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D1%85%D1%83%D0%B4%D0%BE%D0%B6%D0%BD%D1%96%D0%B9_%D0%BC%D1%83%D0%B7%D0%B5%D0%B9_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8#/media/%D0%A4%D0%B0%D0%B9%D0%BB:%D0%9C%D1%96%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D0%BC%D1%83%D0%B7%D0%B5%D0%B9_%D0%9A%D0%B8%D1%97%D0%B2_1911.jpg (дата звернення 30.04.2024). Рис. 42 URL:https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%BB_%D0%A1%D0%B2%D1%8F%D1%82%D0%BE%D0%B3%D0%BE_%D0%9C%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%B0%D1%8F_(%D0%9A%D0%B8%D1%97%D0%B2)#/media/%D0%A4%D0%B0%D0%B9%D0%BB:%D0%A0%D0%BE%D0%BC%D0%B0%D0%BD%D0%BE-%D0%BA%D0%B0%D1%82%D0%BE%D0%BB%D0%B8%D1%86%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D0%BA%D0%BE%D1%81%D1%82%D0%B5%D0%BB_%D0%A1%D0%B2%D1%8F%D1%82%D

	0%BE%D0%B3%D0%BE_%D0%9C%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%B0%D1%8F_%D0%BB%D0%B8%D1%81%D1%82%D1%96%D0%B2%D0%BA%D0%B0.jpg (дата звернення 30.04.2024).
с.63	Рис. 43 URL: https://podyh.com/en/kyiv-modernism-collection/ (дата звернення 30.04.2024). Рис. 44 URL: https://podyh.com/en/shop/fw21_13/ (дата звернення 30.04.2024).
с.66	Рис. 45 URL:https://apostrophe.ua/news/kyiv/2023-07-13/mesto-okutannoe-legendami-na-schekavitse-v-kieve-sohranilis-unikalnyie-doma-proshlogo-veka-foto/300738 (дата звернення 30.04.2024). Рис. 46 URL:https://apostrophe.ua/news/kyiv/2023-07-13/mesto-okutannoe-legendami-na-schekavitse-v-kieve-sohranilis-unikalnyie-doma-proshlogo-veka-foto/300738 (дата звернення 30.04.2024). Рис. 47 URL:https://drive.google.com/file/d/1DxeWETkv6Ojx9nMPcS1rmHx9vm87PSbG/view?usp=sharing(дата звернення 30.04.2024).
с.67	Рис. 48 URL:https://www.facebook.com/PrimaMariaBrand/posts/2058692004418641/?_rdr (дата звернення 30.04.2024).
с.68	Рис. 49 URL:https://drive.google.com/file/d/1CuUSW1fdDrOqOEE6el1NpvmpaLPvU5lI/view?usp=sharing (дата звернення 30.04.2024).
с.71	Рис. 50 URL:https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D1%83%D1%80%D0%B0%D1%87%D0%B5%D0%BA_%D0%9C%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%B0_%D0%93%D1%80%D0%B8%D0%B3%D0%BE

	%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87#/media/%D0%A4%D0%B0%D0%B9%D0%BB:%D0%91%D1%83%D1%80%D0%B0%D1%87%D0%B5%D0%BA_%D0%9C._%D0%93._%D0%A3%D0%BD%D1%96%D0%B2%D0%B5%D1%80%D1%81%D0%B8%D1%82%D0%B5%D1%82._1910-%D1%96_%D1%80%D1%80.jpg (дата звернення 30.04.2024). Рис. 51 URL:https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%91%D1%83%D1%80%D0%B0%D1%87%D0%B5%D0%BA_%D0%9C%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%B0_%D0%93%D1%80%D0%B8%D0%B3%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87#/media/%D0%A4%D0%B0%D0%B9%D0%BB:%D0%91%D1%83%D1%80%D0%B0%D1%87%D0%B5%D0%BA_%D0%9C._%D0%93._%D0%9C%D1%96%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D0%BC%D1%83%D0%B7%D0%B5%D0%B9._1913_%D1%80.jpg (дата звернення 30.04.2024). Рис. 52 URL:https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A6%D0%B5%D0%BD%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%B1%D1%83%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D0%BE%D0%BA_%D0%BE%D1%84%D1%96%D1%86%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B2_%D0%97%D0%B1%D1%80%D0%BE%D0%B9%D0%BD%D0%B8%D1%85_%D1%81%D0%B8%D0%BB_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8_(%D0%B1%D1%83%D0%B4%D1%96%D0%B2%D0%BB%D1%8F)#/media/%D0%A4%D0%B0%D0%B9%D0%BB:%D0%9A%D0%B8%D1%97%D0%B2,_%D0%93%D1%80%D1%83%D1%88%D0%B5%D0%B2%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D0%B3%D0%BE_%D0%9C%D0%B8%D1%85%D0%B0%D0%B9%D0%BB%D0%B0_%D0%B2%D1%83%D0%

	BB._30,_%D0%91%D1%83%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D0%BE%D0%BA_%D0%92%D1%96%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%97_%D1%88%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%B8.jpg (дата звернення 30.04.2024). Рис. 53 URL:https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Grushevskogo,30-1-SU_Decor.JPG (дата звернення 30.04.2024).
с.73	Рис. 54 URL:https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A4%D0%B0%D0%B9%D0%BB:%D0%93%D0%9E%D0%A2%D0%95%D0%9B%D0%AC_%D0%A3%D0%9A%D0%A0%D0%90%D0%87%D0%9D%D0%90_%D0%9B%D0%A3%D0%93%D0%90%D0%9D%D0%A1%D0%AC%D0%9A.jpg (дата звернення 30.04.2024). Рис. 55 URL:https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B0_(%D0%B3%D0%BE%D1%82%D0%B5%D0%BB%D1%8C,_%D0%9B%D1%83%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA)#/media/%D0%A4%D0%B0%D0%B9%D0%BB:%D0%9E%D1%82%D0%B5%D0%BB%D1%8C_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D0%B8%D0%BD%D0%B0_1951.jpg (дата звернення 30.04.2024). Рис. 56 URL:https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B0_(%D0%B3%D0%BE%D1%82%D0%B5%D0%BB%D1%8C,_%D0%9B%D1%83%D0%B3%D0%B0%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA)#/media/%D0%A4%D0%B0%D0%B9%D0%BB:%D0%93%D0%9E%D0%A2%D0%95%D0%9B%D0%AC_%D0%A3%D0%9A%D0%A0%D0%90%D0%87%D0%9D%D0%90_

	%D0%94%D0%95%D0%A2%D0%90%D0%9B%D0%AC.jpg (дата звернення 30.04.2024).
с.74	Рис. 57 URL:https://stus.center/p/volodimir-shchur-rozpochav-robotu-nad-pamiatnikom-vasiliu-stusu-507129 (дата звернення 30.04.2024). Рис. 58 URL:https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%B0%D0%BC%27%D1%8F%D1%82%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%B2%D1%96%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BC_%D0%BB%D1%8C%D0%BE%D1%82%D1%87%D0%B8%D0%BA%D0%B0%D0%BC_(%D0%9A%D0%B8%D1%97%D0%B2)#/media/%D0%A4%D0%B0%D0%B9%D0%BB:%D0%9F%D0%B0%D0%BC%60%D1%8F%D1%82%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%B2i%D0%B9%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D0%BC_%D0%BB%D1%8C%D0%BE%D1%82%D1%87%D0%B8%D0%BA%D0%B0%D0%BC.jpg (дата звернення 30.04.2024). Рис. 59 URL:https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D0%BD%D1%8F_%D0%9F%D1%80%D0%BE%D0%BA%D0%BE%D0%BF%D1%96%D0%B2%D0%BD%D0%B0_%D1%82%D0%B0_%D0%93%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D1%85%D0%B2%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%BE%D0%B2_(%D0%BF%D0%B0%D0%BC%27%D1%8F%D1%82%D0%BD%D0%B8%D0%BA,_%D0%9A%D0%B8%D1%97%D0%B2)#/media/%D0%A4%D0%B0%D0%B9%D0%BB:%D0%9F%D1%80%D0%BE%D0%BD%D1%8F_%D0%9F%D1%80%D0%BE%D0%BA%D0%BE%D0%BF%D1%96%D0%B2%D0%BD%D0%B0_%D1%82%D0%B0_%D0%93%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D1%85%D0%B2%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%BE%D0%B2_0250.jpg (дата звернення 30.04.2024).

с.75	Рис. 60 URL:https://en.wikipedia.org/wiki/The_Meeting_Place_Cannot_Be_Changed#/media/File:%D0%9F%D0%B0%D0%BC%D1%8F%D1%82%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D1%88%D0%B0%D1%80%D0%B0%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D1%83_%D0%B8_%D0%B6%D0%B5%D0%B3%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D1%83.jpg (дата звернення 30.04.2024).
с.76	Рис. 61 URL:https://drive.google.com/file/d/1dHQ0Xdq0SJ_CybGkqvEFTu1h_SYWWTrK/view?usp=sharing (дата звернення 30.04.2024).
с.77	Рис. 62 URL:https://foursquare.com/v/%D0%BF%D0%B0%D0%BC%D1%8F%D1%82%D0%BD%D0%B8%D0%BA-%D0%BC%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D1%96-%D1%8F%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D1%83/4fa133cde4b008669db6450b (дата звернення 30.04.2024). Рис. 63 URL:https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%AF%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE_%D0%9C%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%B0_%D0%A4%D0%B5%D0%B4%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87#/media/%D0%A4%D0%B0%D0%B9%D0%BB:%D0%9F%D0%B0%D0%BC'%D1%8F%D1%82%D0%BD%D0%B8%D0%BA_%D0%9C%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D1%96_%D0%AF%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D1%83_%D0%9F%D1%80%D0%B8%D0%BB%D1%83%D0%BA%D0%B8.JPG (дата звернення 30.04.2024).
с.78	Рис. 64

	URL:https://drive.google.com/file/d/1IjPXdAVVzCpg8WHZrqQTgK53Oh42M8k3/view?usp=sharing (дата звернення 30.04.2024).
с.78	Рис. 65 URL: http://mykolajchuk.com.ua/2021/03/pamyatniki-ta-pamyatni-znaki-ivanovi-mikolajchuku/ (дата звернення 30.04.2024).
с.81	Рис. 66 URL:https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A6%D0%B8%D1%80%D0%BA_%D0%9F%D0%B5%D1%82%D1%80%D0%B0_%D0%9A%D1%80%D1%83%D1%82%D1%96%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0_(%D0%9A%D0%B8%D1%97%D0%B2)#/media/%D0%A4%D0%B0%D0%B9%D0%BB:345_%D0%A6%D0%B8%D1%80%D0%BA_%D0%9F%D0%B5%D1%82%D1%80%D0%B0_%D0%9A%D1%80%D1%83%D1%82%D1%96%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0._%D0%9A%D0%B8%D1%97%D0%B2,_1930_%D1%80.jpg (дата звернення 30.04.2024).
с.82	Рис. 67 URL: https://go2.kiev.ua/uk/pamyatnik-oleksandru-vertinskomu/ (дата звернення 30.04.2024). Рис. 68 URL:https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%92%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B8%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D0%9E%D0%BB%D0%B5%D0%BA%D1%81%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D1%80_%D0%9C%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%B0%D0%B9%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87#/media/%D0%A4%D0%B0%D0%B9%D0%BB:%D0%92%D0%B5%D1%80%D1%82%D0%B8%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D0%A7%D0%BE%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%9F'%D1%94%D1%80%D0%BE.jpg (дата звернення 30.04.2024).
с.83	Рис. 68

	URL: https://www.tmf-museum.com/ (дата звернення 30.04.2024).
с.84	Рис. 70 URL:https://kyiv-city.com/ua/article/105882-top-5-sekretnikh-misc-kieva-pro-yaki-vam-ne-rozkazhut (дата звернення 30.04.2024).
с.85	Рис. 71 URL:https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%90%D0%BD%D1%82%D0%B8_(%D0%B0%D1%80%D1%85%D1%96%D1%82%D0%B5%D0%BA%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0)#/media/%D0%A4%D0%B0%D0%B9%D0%BB:Treasury_of_Athens_at_Delphi.jpg (дата звернення 30.04.2024). Рис. 72 URL:https://glavcom.ua/kyiv/news/ruynaciya-plisnyava-na-steli-kinoteatr-kijiv-znahoditsya-v-avariynomu-stani-video-641214.html (дата звернення 30.04.2024).
с.86	Рис. 73 URL:https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%90%D1%80%D1%85%D1%96%D1%82%D0%B5%D0%BA%D1%82%D1%83%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BE%D1%80%D0%B4%D0%B5%D1%80#/media/%D0%A4%D0%B0%D0%B9%D0%BB:Vignolafiveorders.jpg (дата звернення 30.04.2024).
с.88	Рис. 74 URL:https://lifestyle.segodnya.ua/ua/lifestyle/fun/chem-zhivyot-udivitelnyy-kievskih-hogvarts-kakie-tayny-skryvaet-glavnyy-korpus-kpi-1010901.html (дата звернення 30.04.2024). Рис. 75 URL:https://lifestyle.segodnya.ua/ua/lifestyle/fun/chem-zhivyot-udivitelnyy-kievskih-hogvarts-kakie-tayny-skryvaet-glavnyy-korpus-kpi-1010901.html (дата звернення 30.04.2024).
с.89	Рис. 76

	URL:https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D0%B5%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B8%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE_%D0%92%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D0%BC%D0%B8%D1%80_%D0%92%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D0%BC%D0%B8%D1%80%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87_(%D0%BC%D0%B8%D1%82%D0%B5%D1%86%D1%8C)#/media/%D0%A4%D0%B0%D0%B9%D0%BB:%D0%90%D0%A0%D0%92%D0%9C_%D0%9A%D0%B8%D1%97%D0%B2_(2019).jpg (дата звернення 30.04.2024).
с.90	Рис. 77 URL:https://novynarnia.com/2022/07/22/okupanty-v-mariupoli-zrujnuvaly-mozayiky-ally-gorskoyi/ (дата звернення 30.04.2024).
с.92	Рис. 78 URL: https://vechirniy.kyiv.ua/news/53839/ (дата звернення 30.04.2024).
с.93	Рис. 79 URL:https://docs.google.com/document/d/11U8q2mlixZ9LgJ9_uKTkLCpZzZcR2x4mMsoZaC_M1_A/edit?usp=sharing (дата звернення 30.04.2024).
с.94	Рис. 80 URL: http://izmail.es/article/39550 (дата звернення 30.04.2024). Рис. 81 URL:https://life.liga.net/istoriyi/article/ukrainka-vinayshla-pech-vork-y-avtotyuning-persha-u-sviti-z-hudojnits-vistavlyalas-u-luvri (дата звернення 30.04.2024).
с.95	Рис. 82 URL:https://drive.google.com/file/d/11jFi_cIYvoFycsaCYkaAbIuUzHq3cAob/view?usp=sharing (дата звернення 30.04.2024).

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Google maps https://www.google.com.ua/maps (дата звернення 30.04.2024).
2. Instagram аккаунт «Ніч в університеті» https://www.instagram.com/night_in_university/ (дата звернення 30.04.2024).
3. Youtube канал Queen Official. I Want To Break Free. https://www.youtube.com/watch?v=f4Mc-NYPHaQ (дата звернення 30.04.2024).
4. Youtube канал Книга-мандрівка. Будинок Слово. https://www.youtube.com/watch?v=D8DUJk5-64s&t (дата звернення 30.04.2024).
5. Youtube канал. ONUKA. GUMA. https://www.youtube.com/watch?v=5OwxuolfcDM (дата звернення 30.04.2024).
6. Youtube канал. Ukranimaua. «Дивосвіт». https://www.youtube.com/watch?v=UCOYy7Ff4G8 (дата звернення 30.04.2024).
7. Youtube канал «Загін Кіноманів». «Тіні забутих предків» https://www.youtube.com/watch?v=8Oo28M6ny6g (дата звернення 30.04.2024).
8. Володимирський собор. Віртуальний тур https://vr-photo.com.ua/panorama/vladim_sobor/virtual_tour_vladimirski_sobor.html (дата звернення 30.04.2024).
9. Всеосвіта. Шрифт Цезаря. Дешифровщик https://vseosvita.ua/lp/cipherwheel (дата звернення 30.04.2024).
10. Інтерактивні навчальні вправи https://learningapps.org/ (дата звернення 30.04.2024).
11. Маршрути громадського транспорту Києва https://www.eway.in.ua/ua/cities/kyiv (дата звернення 30.04.2024).

12. Музей театрального, музичного та кіномистецтва України https://www.tmf-museum.com/ (дата звернення 30.04.2024).
13. Музей Шолом-Алейхема http://www.sholomaleichemmuseum.com/about (дата звернення 30.04.2024).
14. Намалюю тобі Україну: ТОП муралів, що нагадують світові про підтримку українців. URL: https://rubryka.com/article/murals-in-support-of-ukrainia (дата звернення 30.04.2024).
15. Національна бібліотека України ім. Вернадського. Онлайн-тур https://museum-portal.com/ua/muzeyi/228_nacionalna-biblioteka-ukrayini-im--v-i-vernadskogo (дата звернення 30.04.2024).
16. Національний військово-історичний музей України https://nvimu.com.ua/ (дата звернення 30.04.2024).
17. Онлайн-пазли https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=0f9acf571436 (дата звернення 30.04.2024).
18. Сторіччя бібліотеки імені Вернадського. Архітектура. Суспільне новини. https://www.youtube.com/watch?v=czpOnqpiZw8 (дата звернення 30.04.2024).
19. Хмара слів https://wordart.com/ (дата звернення 30.04.2024).
20. Хроніка відновлення Київського Центрального Автовокзалу https://www.youtube.com/watch?v=-0YeTpcvZlg (дата звернення 30.04.2024).
21. Шукай. Історія Києва у бронзових скульптурках https://yuliabevzenko.com/shukai (дата звернення 30.04.2024).

ВИКОРИСТАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Stolen by Russian 2: український авангард. URL: https://www.kovcheh.ua/uk/reader/ukrayinskij-avangard (дата звернення 30.04.2024).Барб-Ґалль Франсуаза. Як розмовляти з дітьми про Мистецтво XX століття. Пер. з фр. Софії Рябчук. Львів : Видавництво Старого Лева, 2016. 176 с.

2. Галл Сара. Як розуміти мистецтво. Пер. з англ. Олени Ломакіної. Київ : Книголав, 2020. 96 с.

3. Госейко Любомир. Історія українського кінематографа 1896-1995. Histoire du cinema Ukrainien. Пер. з фр. С. Довганюк, Л. Госейко. Київ : KINO-КОЛО, 2005. 464 с.

4. Зайченко Олена. Гейміфікація музейного простору в аспекті типології поведінки музейного відвідувача. URL: http://mics.org.ua/wp-content/uploads/2017/04/9.pdf (дата звернення 30.04.2024).

5. Кирилова Валентина. Коні та портрет мого дядька. Вид. 2-ге, оновл. Мал. Тетяна Калюжна. Київ : Моя книжкова полиця, 2022. 152 с.

6. Магдиш Ірина. Ар-нуво. Стилі українського мистецтва XX століття. Дизайн Олени Старанчук, Олега Грищенка. Київ : Портал, 2022. 120 с.

7. Масол Л. М. Мистецтво : підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2017. 224 с.

8. Назаренко Н.В., Чєн Н.В., Севастьянова Д.О., Мерзлікіна М.М. Мистецтво: підруч. для 9-го кл. загальноосвіт. навч. закл. Харків: Оберіг, 2017. 256 с.

9. Рубан Марія. Марія Примаченко. Київ : «Агенція ІРІО», 2020. 128 с.

10. Садовенко О. І. Ти і Малевич. Київ : Час майстрів, 2021. 56 с.

11. Сокол І.М. Впровадження квест-технології в освітній процес: навчальний посібник. Запоріжжя : Акцент Інвест-трейд, 2014. 108 с.

12. Столярчук Наталія. Український авангард XX століття : навч. посіб. Луцьк : Вежа-Друк, 2015. 180 с.

13. Український авангард. Проєкт «Народжені вільними». URL: https://avantgarde.org.ua/ (дата звернення 30.04.2024).

14. Філоненко Борис. Тіні забутих предків. Графічні історії. Київ : Артбук, 2016. 56 с.

15. Хоменко Любов. Технологія «Web-квест як форма інтерактивного навчання молодших школярів в умовах НУШ. URL: http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/123456789/12241/1/17.pdf (дата звернення 30.04.2024).